

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gl. na leto.

Letnik X.

V Ljubljani, julija 1893.

7. zvezek.

Šesta nedelja po binkoštih.

Vzajemna obiskava.

Množica se mi smili. Mark. 8, 2.

A. 1. Kakor je svoje dni angelj Božji preroka Habakuka hipoma prenesel do levnjaka v Babilon (Dan. 14, 35), tako je nas današnji sveti evangelij v duhu prestavil v daljno puščavo tje preko Jordana, kjer je Jezus naredil čudež pomnoženega kruha. Nепrešteta truma ljudij, zdravih in nadložnih, se zbere; Jezus uči in ozdravlja slepce, kruljavce, obsedence, kakor tudi tistega gluhega mutca. Tako željno ga poslušajo, da so na telesno hrano pozabili. Jezus pa je poznal njihove potrebščine, zato reče: *Množica se mi smili* — ter jih je s pomnoženim kruhom čudežno nasitil in domov razposlal. (Mark. 8, 1—9.)

2. Pač res, v puščavi smo, v solzni dolini tega sveta — zato smo prišli k tebi, o Marija, k tebi vzdihujemo zapuščeni Evini otroci, k tebi vpijemo v tej solzni dolini. In sicer po vsi pravici. V neki cerkvi je na steno naslikana podoba Matere božje, ki raztezuje svoje roke in plajšč, pod katerega se tiščijo ljudje različne vrste in obojega spola. Tej podobi je slikar napravil podpis iz današnjega sv. evangelija — besede namreč: *Množica se mi smili*. (Mark. 8, 2.)

3. Mi smo tista uboga, slepa, kruljava, gluha, mutasta, obsedena množica, katera se smili Mariji. Zato nas je prišla danes obiskavat, pa je tudi nas povabila, naj jo pobožno obiščemo: danes je namreč god Marijinega obiskovanja. Zatorej vam mislim danes govoriti o vzajemni obiskavi, ki v tem obstoji, da: 1. mi obiskujemo Marijo; 2. ona pa nas.

B. 1. Imenitnih gospodov ne moremo in ne smemo vsak čas obiskati, kakor v jutro zarano ali pa pozno zvečer. Imajo določeni čas in posebne ure, ko moremo priti pred nje. Našo nebeško Gospo pa z največjo lahkoto obiskujemo:

a) Ob Marijinih svetkih ali godovih. Le samo pet zapovedanih svetkov Matere božje slavi sveta cerkev, ko nam pod smrtnim grehom veleva Marijo obiskavati. Poleg teh pa so še drugi godovi manjše slovesnosti; eden izmed teh je ravno danes, ki je pa nekdanj bil praznik velike slovesnosti. Pa še danes se zbirajo po nekod ljudje k prav slovesni službi božji; in če tudi na delavnik zadene ta god, jih priroma 9—12 procesij obiskavat in častit Marijo, Mater božjo. Nikdo neče ostati doma, vse sili k Mariji, še mali in bolniki lezejo, ali se ji vsaj od daleč priporočujejo. Taki Marijini svetki so za nas vesela doba, ko prosto smemo, oziroma tudi moramo obiskovati Marijo Devico. — Pa še bolj pogosto:

b) V s a k o n e d e l j o, namesto sobote, ki je za Marijino čast določena. V soboto še imaš morda mnogo dela, priprave za drugi dan pri živini, zamudo tedna poravnati, da tako res ne utegneš Marije v cerkvi obiskati; zato pa to v nedeljo opravi, da Marijo obišeš. A ne samo skozi velika vrata v cerkev polukati, temveč pred Marijin altar moraš priti, poklekniti in moliti čislo ali pa litanije. To bi se reklo ob nedeljah obiskavati Marijo.

Neki meščan iz Mosine je vsako soboto po dokončanem delu šel tudi ob slabem vremenu v Marijino cerkev zvunaj mesta — častit Marijo in obiskavat. Neko soboto zapazi na tej stezi tri oborožene možake, ki jih spozna, da so njegovi najhujši sovražniki, kateri ga hočejo umoriti. Zbežati ne more več; priporoči se Mariji, ter srčno naprej koraka. Zalezovalci gredó mirno mimo, akoravno so ga srpo v lice pogledavali; bržkone jim je Mati božja oči zavezala, ali pa srce omehčala, da mu nič žalega storili niso. (Liebfrauentagen, 554, III.)

Lepo pač bi bilo, ko bi tudi sedaj mestni ljudje po dokončanem delu šli obiskavat Marijo Devico v mestno cerkev; vi, ljubljeni kristijani! pa ob sobotnih večerih doma molili sveti rožni venec, v nedeljo pa Marijo prišli obiskavat sèm v cerkev; ali pa še bolj gosto:

c) V s a k d a n. — „Naj ne mine brez Marijine hvale ti no-beden dan“ — nas neka pesmica opominja. Kogar radi imamo, ga vsak dan radi vidimo in obiščemo. In kdo je za Bogom naše ljubezni bolj vreden, če ne Marija, ki je vsa lepa, vsa mila, vsa ljubezniva in usmiljena do nas. Tisti slikar ji ni zastonj Jezusovih besed na jezik položil: *Množica se mi smili*. Zato je dostojno, da vsak dan pred to usmiljeno našo Mater prihitimo. Ali ni sv. Alojzij tako delal?

Še večkrat na dan jo je obiskaval. Ko je le utegnil, in prišel do podo-
dobe blažene Device, jo je za par trenutkov obiskal in pozdravljal.

Neki vojščak Sejur je imel lepo navado vsak dan v čast Marije
Device zmoliti sedem očenašev in sedem češčenasmarij. To je pa
tako zvesto opravljal, da je še celo iz postelje vstal ter klečé zmolil,
če bi bil prej pozabil. Bliža se vojska, in on je določen za prvo
vrsto. Pred začetkom boja se spomni, da še ni opravil svoje pobožnosti,
in drevi morda več živ ne bode. Takoj se pokriža in moli, tovariši
se mu pa smejejo. Vojska se prične, krogle brnijo in celo vrsto po-
bijejo — samo on je nepoškodovan ostal med dolgo in krvavo bitko.
Zato pa še rajši obiskuje in proslavlja Marijo. (Liebfr. 265, VIII.)

Obiskujmo in častimo vsak dan Marijo, Mater božjo, pa bode
tudi nam rekla: *Množica se mi smili*. Ker ako mi obiskujemo Ma-
rijo, bode tudi:

2. *Ona nas obiskala*. — Marija je sicer z dušo in telesom
v nebesa vzeta, in je kronana Kraljica nebes in zemlje. O nji govori
današnji sveti evangelij, da je jadrno šla čez gore obiskavat svojo
teto, sveto Elizabeto, ko je slišala, da potrebuje postržbe in pomoči.
(Luk. 1, 39—47.) Ali je Marija to obiskavo samo tistikrat opravila?
Sveti Duh nam je hotel pokazati, kaj da Marija vedno dela in bode
ponavljala vselej: Ona ima svoj biserni prestol pri ljubem Jezusu
sicer v nebesih, pa jadrno stopa čez nebeške višave, ter pride na
zemljo obiskovat revne ljudi. Ali ni tudi prihitela v francoske gore,
ter se prikazovala v slavnem Lurdu? Akoravno ne na vidljivi način,
nas ljuba Mati božja nevidno s svojo milostjo in pomočjo obiskuje:

α) *V skušnjavah*. — Sveti evangelij za prvo postno ne-
deljo nam kaže Jezusa trikrat skušanega. Še drznejše napada satan
nas, ko nam vzbuja hude strasti, draži grešno poželjivost, in nas
mekini, kakor je svoje dni premetaval ubožne obsedence: v ogenj,
blato, vodo. Pošilja tudi rad svoje najemnike, hudobne ljudi, ki nam
delajo skušnjave, stavijo zanjke in mreže zapeljivosti. Skušana duša
je grozna reva: kakor od jastreba preganjana tičica, kakor srna od
lovcev zalezovana, ki je vsak hip v nevarnosti nastreljena sklopotati
čez visoko pečino v grozovito brezdno. In v taki sili nas vidi mati
Marija z visokih nebes in reče: *Množica se mi smili*, in brž je pri
nas, pa skušnjavo odpodi.

Sv. Justina je bila prezala devica, pa tudi vsa pobožna. Neki
nesramen mladenič jo zalezuje, jo hoče začarati in v pregrešnost
vloviti. Ravno jo sreča nekoga dné, ko gré k sveti maši, ter jo na-
pade. Justina pa poklekne, naziva Marijo v pomoč: O ljuba Devica
Marija! pomagaj devici. — Copravec zbeži, in vsa huda skušnjava
je proč.

Tako nas Marija Devica rada obiskuje v bridkih skušnjavah. Mladiči in deklice! le vselej se ji priporočujte. Vi — ljubljena množica — se ji posebno smilite, kadar vas skušnjava lovi.

Marija nas obiskuje:

β) V naših grehih. Gotovo ste že slišali ali videli v vojski ranjene vojščake; reveži razdrapani ležijo brez roke, noge, brez očíj; milo zdihujejo, da je res groza. Še večji revež si ti, ubogi grešnik, ki te je satan ranil in razmesaril. Pač morajo grešniki biti veliki siromaki, da se je ljubi Jezus sam nad njimi razjokal, in se še dan-današnji za nami solzi. — Taka množica se Mariji smili, jo pride obiskat, če bi še menda katerega otela. Čujte, neki grešnik nam sam popisuje, kako da ga je Marija obiskala v njegovem grešnem stanu in zopet pripeljala na pravo stezo pobožnega življenja.

On pravi: Bil sem daleč zavozil, zapustil Boga, in ljubil sem slabo tovarišijo, postal sem prijatelj vina in žganja. Zakramentov, svete maše in nedelje več nisem poznal. Prepir, kletva, sovraštvo je bilo v moji hiši. — Nekega dne grem par ur daleč v mesto; opraviiti sem imel malo ali nič, zato sem se pa ves čas klatil po krémah; šele ob mraku se vračam domov — ves pijan. Poidoma se zgrudim, obležim, in močno zaspim, tako, da sem se šele ob svitu predramil. Ko pa odprem oči — joj, zagledam pred seboj podobo križanega Jezusa. Ljubi Bog je bil tako dopustil, da sem ravno pod sv. križem pijan obležal. Ne morem popisati svojih občutkov pri tem pogledu na božje razpelo. Jokal sem se, pokleknel in vzdigujem svoje grešne roke proti križanemu Jezusu, ter obetam poboljšanje. Zdaj-le zadoni iz mesta veliki zvon, ki pobožnike kliče k službi božji, bil je namreč svetek oznanjenja Marije Device. Milo me zvonjenje prešinja, in jutrna zarija me živo spominja Marije, ki nam je ravno ta dan postala božja zarija našega zveličanja. Čudežno presunjen, ganjen in ves vesel grem tudi jaz takoj v cerkev; po službi božji stopim trepetajoč k spovednici ter čez dolgo zopet sprejemem svete zakramente z močno obljubo poboljšanja. — Ali je tukaj morda Marija pomagala? Oj gotovo ga je Mati usmiljena obiskala, iz grehov izkopala, in zopet na pravo stezo pripeljala. (Liebfr. 558, XI.)

V tem pa imaš živo podobo svojega življenja pred seboj. „Sem po široki cesti hodil — pogubljenja večnega“: pa obiskala nas je v naših grehih preljuba Mati božja, kateri se grešna množica smili; pokazala nam je Jezusa, križanega zaradi naših hudobij; peljala nas je k spovednici in k mizi Gospodovi.

Marija nas pa obiskuje:

γ) Tudi ob smrti uri. — Vsaki čas je imeniten, važen — posebno pa čas naše smrti, in v ti dobi je človek največji revež: moči ga zapuščajo, žeja muči, bolezen kolje, ljudje zbežijo ali jočejo.

pa mu pomagati ne morejo. Grozo smrtne ure slehrni pozna; saj še menda ni dolgo, kar ste tak žalosten prizor imeli doma. Ko pa nam nihče ne more več pomagati, in nas bode vse zapustilo, takrat bode še Marija nas prišla obiskat ob naši smrtni uri, ker množica se ji smili, množica umirajočih namreč, in ta je po vsem svetu velika. Da res Marija umirajoče svoje služabnike obiskuje, je sama to večkrat dejanjsko spričala in tudi povedala. Tako govori Marija neki prednici, ko je neka prav pobožna nuna bila lepo umrla. „Obiskala sem jo z Jezusom, sv. Jožefom, sv. Ano in s svojim očetom, Joahimom, vred, in smo ji pomagali v smrtnem boju. Zato je pa tudi lice pokojnice dolgo po ločitvi duše bilo leskeče in smehljajoče.“ (Liebfr. 78.) Čista resnica, katero uči nezmotljiva katoliška cerkev, pač je: da Marija, Mati božja, pobožne kristijane ob njihovi smrtni uri pride obiskat, tolažit, pomagat jim; zakaj bi inace nam velevala prositi Marijo, in moliti: „Sv. Marija, Mati božja, prosi za nas — smrtno uro!“ Zatorej le molite radi to zlato češčenosimarijo; ginjeni iz dna svojega srca jo vselej milo prosimo za pomoč v življenju in za tolažbo ob naši smrti.

C. Tu imate torej vzajemno obiskavo; spričano, da se Mariji množica res smili. Obiskujte Mater božjo, kadar pride kakšen njen god, pa tudi ob sobotah, ali še boljše: vsak dan! Potem bode tudi Marija Devica nas rada obiskavala v naših skušnjavah, v naših grehah, posebno pa ob naši smrtni uri. — O ljuba Mati božja, že zdaj Te prosimo, da nam tistokrat s svojim božjim Sinom Jezusom prideš na pomoč in tolažbo. Oj, takrat, Marija! *Vstani, hiti moja prijateljica, moja golobica, moja krasotica, in pridi . . . Pokaži mi svoje obličje, naj doni tvoj glas v mojih ušesih, ker tvoj glas je sladek in tvoje obličje zalo.* (Vis. pesem 2, 10. 14.) Amen. Simon Gaberc.

Sedma nedelja po binkoštih.

Dvojna domovina.

(Za god svetega Cirila in Metoda.)

Vsako dobro drevo rodi dober sad.

Mat. 7, 17.

A. 1. Prelepa je nedolžna človeška duša pred Bogom. Zato bi morali vedno skrbeti, da milost božjo vselej ohranimo svoji duši; na vso moč se moramo varovati greha in nemarnih zapeljivcev, ki bi nas ogrdili, ali nam milost božjo uropali. Pred takimi nas Jezus milo

svari, govoreč: *Varujte se lažnjivih prerokov, ki pridejo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so zgrabljivi volkovi. Po njihovem sadu jih bote spoznali. Ali se bere grozdje s trnja, ali smokvice z osata? Tako rodi vsako dobro drevo dober sad, malopridno drevo pa rodi malopriden sad.* (Mat. 7, 15—17.)

2. Slabih prerokov se moramo torej varovati, dobrih pa se držati. Taka dobra dva preroka, katerih se zanesljivo smemo držati, nam sv. mati katoliška cerkev ta celi teden pred oči stavi in priporočuje, in ona sta: sv. Ciril in sv. Metod, slovanska apostola, ali oznanovaleca božje besede. Škof Slomšek so osnovali bratovščino tega imena, ki je po vseh slavjanskih pokrajinah razširjena, ter moli za razširjavo in ohranitev prave vere med Slovani. Sv. Oče, papež Pij IX. pa so nam obilne odpustke za ta teden podelili. Tako sta nam sveta brata Ciril in Metod dva zveličanska preroka, katerima se smemo udati, njiju bratovščina pa je plodno in rodno drevo dobrih del, ker: *Vsako dobro drevo rodi dober sad.* (Mat. 7, 17.)

3. Bog sam vedi, kaj bi naše slovenske in slavjanske dežele bile brez sv. Cirila in Metoda. — Gotovo pa je, da sta med drugimi preroki ravno ona Slovanom prejasna zvezda, da sta sv. Ciril in Metod slava in dika naše mile domovine. — Domovina — oj presladka in vesela beseda! Že samo spomin na-te nas čudovito presune in gane do solz. In ravno o dvojni domovini vam danes podam kratko besedo, tako da si ogleđamo 1. zemeljsko domovino 2. nebeško domačijo. —

B. 1. Tičica rada prileti na svoje staro selo — obišče svoje gnezdo, kakor lastovice, ki po hudi zimi zopet pridejo k nam, kjer so se izvalile. Tudi človek nikoli ne pozabi svoje domovine, četudi bi se mu še tako dobro godilo. Ali mislite, da so naši Braziljanci na svojo domovino že pozabili!? Oh reveži! v krvavih solzah se je spominjajo. — Še manje je pozabimo, ako smo na tujem v nesrečo zavozili; takrat se mile domovine še le radi spominjamo, kakor ulovljeni Judje v Babilonski sužnosti, kjer je sleherni zdihoval po ljubem domu, govoreč: „Ako tebe pozabim, o Jeruzalem, bodi pozabljena moja desnica! Priraste naj jezik moj mojim ustnicam, če se ne spomnim tebe, če ne denem Jeruzalema v začetek svojega veselja.“ (Ps. 136, 5—6.)

Posebno pa mi Slovenci moramo ljubiti svojo slovensko domovino, ker je

a) vsa lepa zemlja. — Le idi proti severu; že okoli Marijateljse se ti prikažejo gole pečine, na katerih travica ne zeleni, ter rožica

Pri ogledu naše ljube slovenske domačije se pa živo spominjamo naše večne :

2. α) *N e b e š k e d o m o v i n e*. Že sv. apostol Pavel ajdovskim Rimljanom pravi: Iz vstvaritve sveta se ljubi Bog spozná, in iz vidljivosti sodimo na našo bodočo nebeško domovino. Tudi po vsi pravici. Tisti Bog, ki nam je slovensko domovino dal in tako rajsko lepo okinčal, nam je pripravil tudi večno nebeško domačijo, ki α): še gotovo mora neskončno lepša biti. — Jaz je sicer videl nisem; umrljivo oko je tudi gledati ne more; pa ljubi Bog sam nam jo je razodel in opisal, da je čudovito ljubezniva in prelepa, ko jo dá primerjati obljubljeni deželi, po kateri se cedi mleko in med. (II. Mojz. 3, 17.) Sv. apostol Janez nam o nji same lepe in dobre reči obeta in prerokuje, govoreč: *Ne bodo več ne lačni ne žejni, tudi solnce jih ne bo več peklo, ne kakšna vročina; ker Jagnje, ki je sred sedeža, jih bo paslo in jih bo vodilo k virom žive vode; in Bog bo obrisal vsako solzo iz njihovih oči.* (Raz. 7, 17.) Pa že lepa mora biti naša nebeška domovina, da je najzgovornejši apostol, sv. Pavel, ki jo je gledal v zamaknjenju, bil preslab in se je spoznal nezmožnega jo popisati, temuč samo pravi: *Oko ni videlo, uho ni slišalo in v srce človeka ni prišlo, kar je Bog pripravil ljubiteljem svojim.* (I. Kor. 2, 9.) Res, vesela domovina nam je pripravljena v svetih nebesih, ker ondi je: β) *n a j l e p š i j e z i k*. Francozi trdijo, da je njihov jezik imeniten čez vse jezike celega sveta. Tudi Nemci se enako dičijo s svojim jezikom. Gotovo pa je, da naš slovenski jezik ni poslednji na zemlji; spričano je, da se na cirilico upira in iz nje izvira, in je svet jezik, ki se pri službi božji smé rabiti poleg latinskega. V nebesih zgine ves razloček jezikov, — tam se sliši le samo eden — nebeški jezik: jezik, pravim, ljubezni božje. Že prerok Izaija je slišal ta sveti jezik nebeščanov in pravi: *In eden drugemu so vpili, govoreči: Svet, svet, svet Gospod Bog vojne, vsa zemlja je polna njegove slave.* (Iz. 6, 3.) Enako tudi sv. apostol Janez veselo piše o milosti nebeškega jezika, govoreč: *Po tem sem slišal kakor glas obilnih trum v nebesih, ki so rekle: Aleluja! čast in slava in moč bodi Bogu našemu.* (Raz. 19, 1.) Oj sladka aleluja velikonočnih praznikov, kdo se še ne spominja tistega veselja! V nebesih pa se bo ta presveta pesem v tem milem jeziku razlegala na vse veke, kar spričuje sv. apostol Janez, govoreč: *In glas, katerega sem slišal, je bil kakor glas citrašev na svoje citre citrajočih; in so peli kakor neko novo pesem pred sedežem . . . Ti sledijo Jagnjetu, kamorkoli gre.* (Raz. 14, 2—3, 4.)

V to nebeško milo domovino pa nas: γ) v a b i t a sv. Ciril in Metod. — Za njo sta ona delala in trpela, za njo sta iskala duš: v nebesa kličeta tudi nas za seboj. To je namreč vrhovni namen njune bratovščine, da bi vsi slovanski narodi došli po stezi prave vere v nebeško domačijo. Poslušajmo radi to veselo vabilo! Kateri ste družniki te bratovščine, molite radi svoje določene molitvice. Pa še vsi drugi se nam pridružite, da bo družba rastla, da se bodo molitve množile, da se nas bo mnogo zveličalo. Male so dolžnosti: Vsak dan Oče naš in Češčenamarijo zmoliti, pa velika je skupna moč toliko deležnikov.

C. To je torej naša dvojna domovina. Ljubimo obe! Slovenski dom nam bodi drag; še bolj pa skrbimo za svojo nebeško domovino, naj bi se nekdanj vsi tje veselo preselili k ljubemu Jezusu, in za nebeškim Jagujetom večno prepevali: Svet, svet, svet si Gospod Bog!

O nikar ne pozabita
V raju na Slovanski rod,
Pri Očetu zanj prosita —
Svet Ciril in svet Metod! Amen.

Simon Gaberc.

Osma nedelja po binkoštih.

I. V grehah umreti je prestrašno.

Kaj slišim o tebi? Daj odgovor od svojega hiševanja! ker odsihdob ne boš mogel nič več gospodariti.

Luk. 16, 2.

Strah in trepet je moral tega oskrbnika preleteti, ko ga je gospod nenadoma prijel in zahteval odgovor od njegovega gospodarstva. Se bolj pa mu je prigrevale, ker si je bil veliko krivic in goljufij svest, katere bodo sedaj pri računu prišle na beli dan, katere ga bodo pripravile ob službo in v očitno sramoto pred svetom in mu prinesle še ojstre, ojstre kazni. Toda kaj je ta strah proti tistemu, katerega grešnik občuti v svojem srcu, kadar ga smrt neprevidoma zasači in pred sodnji stol božji pokliče na odgovor zarad dokončanega življenja; kadar vanj zahrumi sodnikov srditi glas: *Daj odgovor od svojega hiševanja; odsihdob ne boš mogel več gospodariti!* — Kolika groza ga tukaj prehaja, ko pomisli, da je tako slabo obračal gospodovo blago, božjo milost, da jo je malopridno in zlobno zapravljjal, da je hudobno in razuzdano živel! Kolika groza ga prešinja, ko pomisli, da

s svojim odgovorom ne bo izhajal — da tedaj ne bo odšel srditi jezi svojega Gospoda, temveč da ga čaka sodba brez usmiljenja, po kateri se bo začela njegova večna nesreča. Take misli mu morajo srce pobiti, ga z neizrečeno grozo navdajati, posebno ko pomisli, da ne more svojih krivic nikoli več poravnati in nesrečni večnosti nikoli več oditi. Zato rečem danes: 1. Grešnik! Strašna bo tvoja smrt, če v grehah živiš; 2. strašna bo tvoja večnost, če v grehah umrješ. Učite se iz tega, grešniki, bati se take smrti ter svoje poboljšanje pričeti in zvršiti o pravem času!

Smrt je že sama na sebi strašna. Telo, ki je z dušo tako tesno zvezano, loči od nje; trga človeka od sveta in vsega, kar je na svetu; njegovi prijatelji in znanci, njegovo blago in premoženje zanj nimajo več veselja, nič več ga ne tolažijo, nič več ne mikajo, nič več ne nasitujejo. Kakor popotnik, ki iz enega kraja v drugega gré, gré s tega sveta, in ko odide, je ravno toliko, kakor bi ga nikoli na svetu ne bilo. Toda veliko strašnejša je smrt grešniku, kakor pravičnemu. Pravični, katerega vera uči o prihodnjem — boljšem življenju, živi po ti veri, ne navezuje svojega srca na svet, katerega bo kmalo zapustiti moral, svet tako vživa, kakor bi ga ne vžival — večkrat se zmisli smrti, in tako, da po Pavlovem govorim, *vsak dan umira*. Grešniku pa, kateri si le iz glave zbija vsako misel na smrt, se s svetom zveže, in je le ves na posvetno veselje zamišljen, je smrt, kadarkoli pride, nekaj posebnega — nekaj strašnega. — Vtisni si to v srce, kristijan! ki se zanašáš na pokoro na smrtni postelji; ali meniš, da boš takrat še čas imel pokoro delati? Ko bodeš najmanj mislil, boš umrl in tedaj nikoli našel prilike tej pokori. O tej strašni resnici nam pričajo sv. pismo, izgledi in lastna pamet; pravijo nam, da bo grešnik umrl takrat, ko se bo najmanj smrti nadejal in ko bo še manj za njo pripravljen.

Kakor tat ob noči, pravi sv. pismo, *tako bo smrt na-te prišla*. Kakšen čas pa si izvoli tat, da hišo okrade? Tistega gotovo ne, ko gospodar še čuva s svojo družino, ko je orožje pripravljeno in premoženje poskrito; tak čas nobeden tat ne pride krast, temveč čaka, da ljudje spóse, orožje odlože, premoženje brez ključavnice pusté; takrat pride, krade, ropa, umori. Smrt, pravi sv. pismo, ni za en las boljša. Kakor tat te bo zasačila takrat, ko se je boš najmanj nadejal, in s tvojim življenjem ti bo tudi priliko odkosila za tvojo pokoro, ki jo sedaj odlašáš od dné do dné. Sedaj se pač še s svojim zdravjem, s svojo močjo, s svojo mladostjo tolažiš in praviš: Ne bom še ne

umrl; še imam dosti časa za pokoro pred seboj. Bedak! kaj si že tako slep, da se ti to varnost zdi, kar bi ti imelo najbolj nevarno biti; ali ne spoznaš, da te ravno s tem smrt spravlja v dremoto, da bo toliko lažje v tvojem nespreobrnjenju te zalotila in te v grehih iz sveta spravila? — Bogatin, o katerem sv. evangelij govori, in ti sta eden; oba imata enake misli, oba enake namene, oba enako življenje, in tudi vajina konca bosta enaka. Kamor je pogledal ta bogatin, vse mu je obetalo dolgo življenje. Život je bil še močan, nobena bolezen se ni zasledila na njem. Število njegovih let še tudi ni prirastlo tako visoko; še dolgo časa bi torej lahko živel; živeža mu ni pomanjkavalo, vsega je imel obilno; zato je samega sebe tolažil: Veseli se, moje srce, za veliko let si preskrbljeno; le živi tako, kakor si dosedaj živel; le jej, pij in dobre volje bodi, tvoj konec je še daleč, še dolgo te ne bodo zadele smrtne pšice. Tako je mislil, in glejte, ta misel je bila zadnja v tem življenju — še tisto noč je moral umreti. *Še veliko let si je obetal*, govori sv. Gregor, *in še drugega dneva več videl ni*; ravno takrat je moral s sveta, ko si je namenil ga najbolj uživati. — Ali menite, da se bo grešniku, ki si še veliko let obeta, kaj bolje izšlo? Menite, da ga bo Gospod življenja in smrti še le takrat vzel s tega sveta, kadar se ga naveliča? Sv. pismo nas uči ravno nasprotno, in pravi, da bodo grešniki komaj pol toliko let doživeli, kakor bi jih bili, ko bi bili bogaboječe živali. V sredi svojih let bodo umrli, da se spolni, kar je Bog po drugem preroku (Amoz. 8, 9) žugal: Solnce pojde za grešnika opoldne za goro in v sredi dné bo noč mračila njegove cči; umrl bo, kadar se bo najmanj nadejal, in predno se približa tisti čas, katerega si je za pokoro odločil, bo že nesrečni grešnik v večnem breznu svojo nespamet objokoval zastonj.

Umrl boš torej, grešnik! in prav na nagloma boš morebiti umrl. Kristus ti to žuga in sveto pismo tolikrat ponovi. In vendar se ne ustrašiš in ne čutiš tistega strahu, kateri te bo kdaj obhajal! Še živiš, kakor bi nikoli ne umrl, ali kakor bi naprej vedel svojo smrtno uro. Ali bi bil kdaj brez straha, ko bi vedel, da bodo kdaj tolovaji obsuli tvojo hišo, obropali in morebiti celó požgali? Ali bi ti ne bila strašna podoba tvoje nesreče vedno pred očmi? ali bi ne mislil že sedaj, kako bi se jih obvaroval, kako bi jim odšel? Veš pa prav gotovo, da te bo smrt nagloma zadela, ti dušo ukradla in telo v prah zdrobila, in ti si še vesel in pri miru! Le čakaj, saj morebiti ne boš dolgo čakal, da pride tvoja smrtna ura; takrat se boš učil iz svoje lastne skušnje, kako strašna je grešnikova smrt, če ga hipoma zgrabi in

neprevidoma postavi s sveta, na katerega je navezan, v večnost, na katero ne misli.

Morebiti mi porečete: Nagle smrti pač malo ljudi umrje! Toda motite se in ta zмотa je toliko nevarniša, kolikor bolj vas odvrtačuje od priprave k smrti. Katero pa imenujete naglo smrt? Kaj ne, tisto, ko je človek na enkrat zdrav in mrtev; tisto, ki je jedna sama ura ura zdravja in smrti? Taka smrt je nagla smrt; in take nagle smrti jih veliko, še več pa neprevideno umrje. Ali je že tako dolgo, kar je v vaši vasi ali soseski ta in ta nanagloma umrl? z drevesa je padel, pravite, in mrtvega smo ga našli pod njim; voz je šel čezenj in ga je potrl do smrti; odivjan vol ga je prebodel; gad, kača ga je pičila; zmrznil, utonil je. In kako strašna je taka smrt: brez kesanja, brez mašnika, brez sv. zakramentov, v grehah umreti!

Vendar pa recimo, da grešnik ne umrje nagle smrti; ali je pa gotov, da tudi ne bo umrl neprevidene smrti, katera je ravno tako strašna? Ali se ne more zgoditi, da zavoljo svoje slabosti in svojih bolečin še misliti ne more na pokoro, še manj pa, da bi jo prav delal? ali se ne more zgoditi, da mu prijatelji, znanci, sorodniki bližnjo smrt, ne vem zakaj, zakrivajo in mu z obeti daljšega časnega življenja ukradejo večno? Ali je to pri grešniku, ki še ni pripravljen k smrti, kaj nemogočega? Če pa ni nemogoče, če se zgoditi more in se res zgodi, ali ni tudi taka smrt nagla, neprevidena in tedaj strašna smrt? — Več ljudi ste že videli umirati; ali niso bili med njimi tudi taki, o katerih je vse reklo, da so mrzli, mlačni kristijani? Malokdaj jih je bilo videti pri službi božji, pri krščanskem nauku, pri spovedi, pri sv. obhajilu; vse kar se vé od njih mladih nog do sive glave, so njih razuzdanosti in zapravljivosti, njih pijančevanje, zapeljevanje, njih sovrašтво in druge hudobije, v katerih so rastli in ostareli. Majhna bolezen, zima jih strese; svoje bolešno telo še nekaj časa s seboj vlačijo in ne mislijo, da smrt na-nj trka. Vležejo se, vročina — bolečina narašča, jezik se zavaljuje. Sedaj je nevarno, pravite, le hitro po gospoda, bolnik mora previden biti. Gospod pride; bolnik pa, ne da bi se ga razveselil, se ga ustraši. „Milujem vas, da ste tako bolni; Bog vas je z boleznijo obiskal, da bi vašo potrpežljivost poskusil.“ — „Da, gospod!“ odgovori, „mislim, da to nima toliko v sebi, morebiti mi bode kmalu boljše.“ — „To vam sicer voščim; pa močno oslabljenje človeka kmalu stisne. Iz majhne nevarnosti pride večkrat prav velika. Najbolj gotovo tisti ravna, kateri se zgodaj in dokler ima še priliko k smrti pripravi s prejetjem svetih zakramentov.“ — „Prav imajo, gospod! toda morebiti bolečine v

glavi nehajo, morebiti se vročina uleže — mislim, da se še nič ne mudi.“ — „Morebiti bodo pa bolečine v glavi še hujše, morebiti se vročina še bolj vname, in ko bi potlej svetih zakramentov ne mogli prejeti?“ — Tako vendar mašnik spoved prisili; t. j. prisili od grešnika obtožitev storjenih grehov; in ali je prisiljena, od bolnika prisiljena spoved prava pokora? odkritosrčna spoved? resnično kesanje? V takem stanu prejme bolnik zadnjo sveto popotnico. Slabosti zmiraj naraščajo; oči se začno udirati, ustnice bledeti, jezik zastajati, mrtvaški pot se prikazuje; bolnik začne umirati! O, kmalu bo umrl tisti, o katerem se je, dokler je živel, slišalo malo dobrega in veliko hudega; tisti, ki je hotel še svoje polje in vinograde povečati in popraviti, svoje premoženje pomnožiti; tisti, ki je še s svojim bližnjim živel v strupenem sovraštvu, in se ne spravil ž njim; ki je krivično blago na-se zgrabil in ga še ne povrnil; tisti, ki je bil preklinjevalec, zapravljivec, nečistnik, ki je pohujševal celo sosesko; ta človek sedaj umira — in že je umrl, zadnjikrat je zasopel, s to sapo je dušo izdihnil. Ali je mogoče? oni dan smo ga še videli na polju, v vinogradu, oral, kosil, mlatil itd. je in sedaj že mrtev! Kdo bi bil mislil? Da, kristijani! mi bi ne bili mislili, in kar je še najhujši, on sam ni mislil, in ravno zato je bila smrt zanj nagla, neprevidena in torej strašna smrt.

Grešnik! ki svojo pokoro zmirom odlašaj, ki se slepiš, da je smrt še daleč, ki misliš še le čez dolgo let svoje življenje v pravi red spraviti, glej v današnjem hišniku svojo podobo. Hišnik je mislil, da gospoda še dolgo ne bo, da bo še lahko poravnal svoje reči; če sedaj kaj zapravim, bom pa drugikrat kaj več pridobil, si je mislil, malo dni pred gospodovim prihodom je zadosti, vse račune dogotoviti. Tako je mislil, je v nemar puščal opravila svoje hiše, v hudobne družbe hodil, s pijanci se potepal, — kar naenkrat ga gospod prime in odgovor tirja od gospodarstva. Ali ne misliš tudi ti tako? Ne bo ga še ne, Gospoda, praviš, da bi tirjal račun od mene, ne bom še ne umrl. Kaj pa bi bilo, ko bi vendar le prišel, da bi že sedaj moral umreti? Saj ti je še prej žugal, da ti bo vrsto tvojih dni čez sredo prekosil, da bo kakor tat nad te prišel, da te bo, ko boš najbolj svet vžival, z njega poklical, kako si smeš tedaj dolgo življenje obetati? Pojdi in prederi peklenska vrata in preglej pogubljene in vprašaj jih, ali niso tudi svoje pokore zmirom odlašali, ker so zmirom mislili, da so še daleč od smrti. Toda neprevideni so umrli; njih smrt je bila nesrečna, ker so v grehah živeli, in večno bodo nesrečni, ker so v grehah umrli.

Ti nespametni! ki si sedaj ves v posvetno zamišljen, ti imaš tudi dušo; t. j. v tvojem telesu, ki je iz prsti in zmirom v nevarnosti, razdrobljeno biti, ki se bo tudi kmalu, prej kakor ti misliš, v prah povrnilo; v tem telesu, za katero samo skrbiš, prebiva imeniten duh, ki je sapa božjega duha; katero je Stvarnik z najlepšimi darovi ozaljšal, Zveličar s svojo drago krvjo pobarval in sv. Duh v svoje prebivališče odločil; duh, ki bo, ko je jedenkrat živeti začel, tako dolgo živel, kakor Bog. Tako imenitnega duha imaš, človek, da jaz ne morem njegove cene popisati in ti ne moreš razumeti. Tako drag je, da s sv. Avguštinom rečem, k a k o r B o g s a m; ker je Bog samega sebe dal, da je tega duha ohranil. In to dušo boš morebiti zgubil. Ali pa veste, kaj je to, svojo dušo zgubiti? To je tolika nesreča, da, ko bi vam vse rekel, karkoli morem reči, bi je vendar nikoli prav ne umeli. Še le takrat, ko jo bo grešnik zgubljal, bo še le spoznal velikost te nesreče; takrat, ko se bo ločil od vsega, kar je smel upati in za kar je bil vstvarjen, ko se bo ločil od svojega Boga. O strašna misel! Ko bi pač sedaj tako pretresla grešnike, kakor jih boš kdaj v večnem breznu pretresala, ali kakor še tiste pretresaš, ki že občutijo božjo jezo! Večni sovražnik božji — od Boga za vselej zavržen biti; Boga nikoli več ljubiti, od njega nikoli več ljubljen biti, to je misel, ki bolj, kakor sto peklov skeli! — „Sedaj pa umiram“, tako porečeš, grešnik, v zadnjem pojemljeju, ko se bo duša, za katero nisi nič skrbel, od tvojega telesa ločila — tako boš mislil, ko se boš v pekel pogrezoval. „Bog, ravno tisti Bog, ki je bil moj stvarnik, je hotel tudi moj odrešenik biti; vse si je prizadejal me od pekla, v katerega se sedaj valim, oteti; jaz pa se njegovega odrešenja nisem hotel deležnega storiti. Ljubil me je, umrl je za-me, da bi jaz mogel večno pri njem živeti in on me večno ljubiti, in sedaj bom jaz večno umrl, in on me več ljubil ne bo. Gujusoba bom pred njegovimi očmi; pogreznil me bo v brezen brezmejnih bolečin, in on se bo smejal mojemu pogubljenju, On, ki me je vstvaril, odrešil in poklical, da bi me večno pri sebi imel, da bi me napajal s potoki veselja. Sedaj pa nimam nobenega deleža več pri njegovi krvi, ki jo je pretil za vsa ljudstva na zemlji, nobenega deleža pri molitvi, ki jo je za svoje sovražnike molil k nebeškemu Očetu; nobenega deleža na križu, s katerim je pekel premagal; nobenega deleža pri vsem tem, kar je za-me storil in trpel; to vse ni nič več za-me, in če je še za-me, le množi moje muke in moje trpljenje. Le na meni je bilo ležeče nesreče se obvarovati, veliko let mi je odprto stalo naročje božjega usmiljenja; le vanj bi se bil imel vreči; toda zaničeval sem ga; zato

se mi je za vselej zaprlo, in sedaj me nič družega ne čaka, kakor jeza in sovraštvo. Kristijani! ali niso te misli strašne! ali ne delajo grešniku zadnjo uro njegovega življenja strašno in njegovo smrt milovanja vredno? Ali mu ne dajo že na smrtni postelji, ko še prijetelji okoli njega stojé in ko še mrtvaško svečo v rokah drži, vse peklenske muke občutiti?

Sklenimo torej še to uro svoje pregrešno življenje obžalovati in še to uro novo, boljše začeti! Pravim še to uro, ker je samo ta ura v naši moči, od prihodnjih ni nobena v naši oblasti, ker vsako uro lahko umrjemo in ker bomo v eni tudi gotovo umrli. Poravnajmo torej že sedaj, dokler nam še solnce milosti božje sije, vse svoje dolgove, povrnimo škodo, ki smo jo bližnjemu storili na premoženju ali dobrem imenu, na duši ali telesu, obračajmo zvesto od Boga nam izročene darove, spolnujmo natanko svoje dolžnosti, da nas Gospod pri svojem prihodu ne bo našel spečih, temveč da bomo imeli prižgane svetilnice polne dobrih del v svojih rokah, kadar bo smrtna ura nam bila, kadar bomo šli na odgovor pred sodnji stol božji. Amen.

† Jos. Rozman, dekan (1827).

2. Moč jezika.

(Za god svetega Mohorja.)

Smrt in življenje je v roki jezika;
kateri ga ljubijo, bodo njegov sad
vživali. Preg. 18, 21.

A. 1. Naša naloga na tem svetu je: Bogu zvesto služiti in za nebesa skrbeti. Vsak dan smo bližje večnosti; vsako uro nas ljubi Bog zamore poklicati na račun ali sodbo. Zato bi morali zgodbo evangeljskega oskrbnika, ki je bil hipoma na odgovor poklican, vedno imeti pred očmi.

2. Ko je pa ta oskrbnik zvedel, da ga gospodar misli odstraniti, si je iz zadrege pomogel po zvijači svojega spretnega jezika. Pregaril je namreč dolžnike svojega gospodarja, da so manjši dolg napisali, in kar je preostalo, to je oskrbnik porabil za svoj užitek. (Luk. 16, 1—9.) Ko je gospodar to zvedel, je še pohvalil to zvijačo. In ob koncu Jezus še nas opominja: *Delajte si prijatelje s krivičnim mamonom, da vas, kadar obnemagate, vzamejo v večna prebivališča. Kakor da bi hotel reči: Delajte in govorite tako, da si z rokami in*

z jezikom zaslužite nebesa. Saj že božji Duh v starem času pravi: *Smrt in življenje je v roki jezika; kateri ga ljubijo, bodo njegov sad uživali.* (Preg. 18, 21.)

3. Eden takih oskrbnikov božjih, ki sad svojega jezika v nebesih uživa, je sv. Mohor, škof in mučenik; delal si je s svojim jezikom prijatelje božje, in ko je bil opešal, sprejet je bil v večna prebivališča. Povabil sem vas danes, ljubljeni udje Mohorske bratovščine, da bi svojega patrona, sv. Mohorja, preslavljali in posnemali. S svojim jezikom je on božje kraljestvo širil med Slovenci; je torej z močjo pobožnega jezika sebe in druge spravil v nebesa; v tem bi ga morali mi vsi posnemati. Zato vam danes govorim o moči jezika.

B. Sv. Duh človeški jezik na raznih krajih svetega pisma hudo graja: *Tudi jezik je ogenj, vesoljnost hudobije; jezik je postavljen med našimi udi, kateri ognjusi vse telo, in užiga ték našega rojstva, užgan od pekla . . . jezika pa noben človek ne more ukrotiti; nepokojna hudobija, poln umorilnega strupa. Z njim hvalimo Boga in Očeta, in z njim kolnemo ljudi.* (Jak. 3, 6, 8—9.) Taka je torej resnica: *Smrt in življenje je v roki jezika; kateri ga ljubijo, bodo njegov sad uživali.* T. j.: kateri radi hudo govorijo, bodo uživali sad večne smrti; kateri pa radi pobožno govorijo, bodo uživali sad svojega govorjenja v nebesih, kakor:

1. S v. M o h o r. — Naša mila domovina je nekdanj bila gosta in temna puščava, kakor se nam po priliki poroča sem iz daljne Brazilije. V tisti divjaščini so naši pradedi malikovali pod dišečimi lipami, košatimi hrasti in zelenimi smerekami. Pa sv. apostol Jakob veli: *Jezik je ogenj; glejte, majhen ogenj veliko goščo zažge.* (Jak. 3, 5—6.) Tako se je tudi tukaj zgodilo. V to gosto ajdovsko zmešnjavo šine ljubezni božje žareči jezik sv. škofa Mohorja; zmirom bolj je tlelo, vedno bolj je žarelo, da nastane velikansk požar, ki je pokončal goščave, malike in pagane. Začetnik tega dela je bil sv. Mohor. — Ze okoli leta 46. po Kristusovem rojstvu se je ta meščan v italijanskem mestu Ogleju pridružil sv. evangelistu Marku, ki je ondi pridigoval, ter ga s seboj vzel v Rim, kjer ga je sveti apostol Peter sam posvetil za škofa in določil pastirja za Oglej in okolico. Vsled njegovih gorečih pridig, ki so bile s čudeži potrjene, postane Oglej krščansko mesto; pa tudi okolice so zagledale luč svete božje vere, katero so polagoma sprejemale. Božja beseda se je začela oznanovati po sedanjem Primorju, Kranjskem, Koroškem, po Štajarju tje doli na Hrvaško in Ogersko. Malikovanje čimdalje bolj omaguje in sijajna zarija Kristusove vere je zasijala našim prednikom po neutrudljivih

prizadevah sv. Mohorja in njegovega pomočnika sv. Fortunata. — Tu se vidi čudežna moč jezika.

Legenda nam pripoveduje to čudovito zgodbo: Neki trdovraten pagan je imel štiri hčerke. Sv. Mohor jih v sv. veri podučil in krstil. Oče Valencij jih določi za možiteve. One pa se na opomin sv. Mohorja zaročé nebeškemu ženinu v vednem devištvu, ter ostanejo tako močne v svoji obljubi, da so se rajše dale od svojega lastnega očeta umoriti, kakor pa da bi nezveste postale svojemu ženinu Jezusu. — *Res smrt in življenje je v roki jezika; kateri ga ljubijo, bodo njegov sad uživali.*

In le sam mili Jezus vé, koliko čistih nevest mu je jezik svetega Mohorja pridobil. Le samo Bogu je znano, koliko neumrjčih duš je sv. Mohor s svojim jezikom rešil iz oblasti satana, in jih preselil v nebeško veselje, kjer sedaj vsi skupaj uživajo sad Mohorjevega jezika ali sv. pridigovanja njegovega.

2. Pa ta blagi jezik še sedaj živi, in govori v slavni družbi sv. Mohorja — ali v Mohorskih knjigah. — Vsaka dobra knjiga je velik zaklad pri hiši, je neumrljiv jezik, ki te vedno podučuje, opominja ali svari. Vse knjige se po svojem obsegu ločijo na tri dele: so namreč zabavne, poučne in pobožne.

a) Naše srce po veselju hrepeni, in sv. apostol Pavel nam ga tudi želi in priporočuje, govoreč: *Veselite se vselej v Gospodu; zopet rečem, veselite se.* (Filip. 4, 4.) Ljudje pa ravno pri dobri volji ali veselicah najgrše jezike imajo, da ti lice zarudi, če moraš poleg biti in poslušati: *Smrt in življenje je v roki jezika; kateri ga ljubijo, bodo njegov sad uživali.* Jezik Mohorskih knjig meri na to: življenje prinašati v pošteno družbo, naj bi se veseljaki sicer radovali, pa vendar tako govorili, da Boga ne razžalijo. Temu pripomaga „Torbica za smeh in kratek čas“, ki nas uči tako šaliti se, da nikogar ne pohujšamo, tako govoriti, da je Bogu in ljudem dopadljivo. N. pr.:

Skopuh na smrtni postelji. Skopuh leži na smrtni postelji, poleg njega na mizi slabo brli mala svetilnica. Zdaj se mož vzdigne ter pihne lučico, govoreč: „Pač škoda za olje, človek tudi v temi lahko umrje“ (Koledar 1893, p. 95) itd.

b) Drugi del Mohorskih knjig govori poučni jezik. Sedanji čas mora tudi navadni človek biti omikan ali primerno učen, drugače je „Boštjan goljufan“, ter se mu vse posmehuje. Ker ne moreš v šolah poslušati učenikov, ti pa Mohorska družba v svojih izvrstnih knjigah razlaga potrebne nauke. Njen jezik ti govori o vsem, kar spada v tvoje okrožje. Imaš: „Živinski zdravnik“ za ljubo živinico; „Umni kmetovalec“, ki ti govori o modrem obdelovanju tvojega zemljišča;

„Domači zdravnik“, ki vrači tebe in tvojo rodovino. — Koliko moč pa ta jezik ima, prepričaj se sam, in pogledaj po hišah, ki so lepe, snažne in zdravne pri tistih, ki berejo Mohorske knjige — proti drugim! Poglej okoli hrama, kolika snaga, kolika lepota sadnih dreves — proti drugim starokopitnežem. Poglej na njive, travnike, vrte, gaje — povsod veseli napredek iz poduka Mohorskih bukvic. Res je torej: *Smrt in življenje je v roki jezika; kateri ga ljubijo, bodo njegov sad uživali.*

Najlepše blago donaša pa tretji del Mohorskih knjig, ki obsega c) p o b o ž n e r e č i. Krščansko vero in omiko širiti med Slovence, to je pglavitni namen te družbe, ki ga vsako leto dobro zadene ali pogodi. Najlepši jezik nam glasi iz Mohorskih knjig, ki nas uči Boga spoznavati, opominja ljubiti Jezusa in nas spodbuja častiti Marijo Devico, pa tudi napeljuje posnemati svetnike nebeške. Zato imamo: „Življenje svetnikov“; „Življenje Marije Device in sv. Jožefa“; „Gofine“; „Šmarnice“; „Kempčana“; „Nebeško hrano“. — Jezik teh knjig ima na človeka čudežno moč. Le berite jih radi! In si jih morate uvezati pa lepo shraniti. Pri vsaki hiši bi morala biti bukvarnica. In je škoda, ako se tako koristne knjige pomikajo po klopeh in koteh, dokler ne zginejo. Ako imaš pa bukvarnico, bodo ti knjižice vedno lepo in tolažljivo govorile. Mladenič A., detič trgovski, je bolehal na sušici; tolažil ga je čudežni jezik življenja Marije Device in sv. Jožefa, katero je najrajše prebiral v svoji hudi in dolgi bolezni. — Lani je umrl starček D., ki je še umirajoč najrajši poslušal glas iz „Nebeške hrane“. Tako mogočen torej je jezik Mohorskih knjig, ki je že neštevilno grešnikov predramil in neskončno veliko pobožnikov potolažil in okrepčal v smrtnem boju. *Smrt in življenje je v roki jezika; kateri ga ljubijo, bodo njegov sad uživali.*

Ta čudovita moč jezika se pokaže tudi

3. pri u d i h M o h o r s k i h. — Sveti Janez Evangelist je videl v nebesih velikansko število nebeščanov pred tronom božjim, ter piše: *In slišal sem število zaznamovancev; sto štiri in štirideset jezer je bilo zaznamenjanih iz vseh rodov Izraelovih otrok . . . In so kričali z močnim glasom, govoreči: Čast Bogu našemu, ki sedi na sedežu, in Jagnjetu.* (Raz. 7, 4. 10.) Ta prizor, sicer v manjšem broju, kaže koledarček za leto 1893 na 150. strani: Kratek pregled vseh udov: 57.703, iz vseh krajev, škofij in narodov slovenskih. In ti udje dnevoma kričijo: „Sveti Mohor! prosi Boga za nas.“ — Gotovo ta pomnoženi jezik in združeni klic veliko moč pri Bogu ima, ker sv. Gregor uči: *Molitev vzhaja, zahaja pa milost.* Da so naše

dežele tako krščanske, ljudje še toliko pobožni in goreči za službo božjo in svete zakramente, to je gotovo tudi sad jezika Mohorčanov, ali njihove molitve vspeh. *Smrt in življenje je v roki jezika; kateri ga ljubijo, bodo njegov sad uživali.*

Naša mala fara šteje sicer primerno mnogo udov —, pa bi jih še utegnilo več biti. Sicer imate veliko plačila, pa eden goldinar na celo leto bi si še premnogi mogli prihraniti za Mohorsko družbo. — Ali te nič ne vabi današnje premišljevanje za to sveto družbo, da bi tudi tvoj jezik božje kraljestvo širil, in da bi ti sad svojega jezika — nebeško plačilo užival — pri sv. Mohorju v sv. nebesih?

C. To je moč jezika! Pridobiš si ž njim lahko: pekel, ako ga zlorabiš; ali pa: nebesa, če svoj jezik rabiš za Boga in za zveličanje svojega bližnjega, po zgledu sv. Mohorja. — Zatorej vsi jeziki hvalite Boga; posebno vi, ljubljeni Slovenci! hvalite ljubega Boga. Spoznavajmo pravo vero, ki nam je svetla luč v nebeško veselje. Ti pa, sveti Mohor! prosi za nas zdaj in poslednji čas. Amen.

Simon Gaberc.

Deveta nedelja po binkoštih.

Kaj naj stori pravi kristijan med hudobnim svetom.

Ko je Jezus mesto ugledal, se je zjokal nad njim. Luk. 19, 41.

Veliko se sliši dandanašnji zdihovanja, kako hudoben je ta svet. Pravični kristijani želé, da bi se hudobije zmanjšale in se pozgubile s sveta, kakor je že tudi kralj David (v. 103, pr. 35) želel, rekoč: *Grešniki naj s sveta zginejo in krivice naj več ne bo.* Ali je pa s samim zdihovanjem vse storjeno, kar je pravi kristijan med hudobnim svetom storiti dolžan? O ne! Če se le pritožujemo, da je svet tako hudoben, zato ne bo nič boljši; torej je treba še kaj več, kakor samih besedi. Hudobijo moramo ustavjati, kar je največ v naši moči. To dolžnost spoznamo iz današnjega sv. evangelija.

Ko Jezus Jeruzalemsko mesto ugleda, se zjoka nad njim. V tem mestu so ljudje grozno hudobno živeli; vse opominjevanje in svarjenje, vsi Jezusovi nauki so bili zastonj. Zvoljo tolike trdovratnosti je bila strašna nesreča mestu namenjena, katero je Jezus v duhu naprej videl. In ta nesreča mu je tako k sreči šla, da se je milo zjokal. Ali to še ni bilo njemu zadosti. Šel je v mesto in jih je še enkrat prav ostro svaril, napovedovaje jim veliko nesrečo,

kakoršna jih bo zadela, ako se ne poboljšajo: *Prišli bodo dnevi nad te in tvoji sovražniki te bodo obdali in stiskali od vseh strani. In bodo v tla pomandrali tebe in tvoje otroke in ne bodo v tebi pustili kamna na kamnu.* In ker je v preddvorih tempeljna videl nesposobnosti, krivice in goljufije, ostro iz tempeljna spodi vse kupčevalce in prodajalce. Glejte, ljubi moji! tukaj imamo zgled, kaj moramo storiti, ako vidimo, da se hudobije doprinašajo. Jezus je bil hudobij Jeruzalemskega mesta žalosten, jude je svaril in učil pred in potlej, in poslednjič še prav s hudo iz tempeljna spodil krivičnike. Ravno tako mora tudi pravi kristijan storiti: 1. mora v srcu zavoljo hudobije žalovati in 2. jo po svoji moči ustavljati.

I. Kdor je dober kristijan, mu gotovo ni vsejedno, kako drugi živé; v srcé ga zabolí, če vidi druge ljudi greh in hudobije doprinašati. Toda takih kristijanov je le malo. Sliši se pač pogosto, kako se ljudje zaradi hudobnega sveta pritožujejo in pravijo: O kako je spačen svet; med ljudmi zvestoba in živa vera pešate, za božjo besedo in svarjenje se že nobeden več ne zmeni. Ali tako govorjenje ne gré vsakemu iz srca. Tega se prepričamo, če pogledamo njihovo zadržanje; večjidel so tudi sami hudobni, ali vsaj ne boljši, ko drugi. Pa s takim hinavskim govorjenjem le hočejo svoje hudobije prikriti, in ljudi preslepiti, da bi jih za prav bogaboječe imeli. Pri nekaterih ljudeh je pa tudi farizejska prevzetnost. Mislijo, da le oni sami so prav dobri, vsi drugi pa hudobni, in večjidel se pritožijo zaradi hudobije le takrat, kadar njim kateri kaj krivice stori. Pri vseh takih ljudeh v srcu ni nobene žalosti zavoljo hudobije drugih ljudij, ampak le na jeziku se kaže hinavščina ali pa zavid, prav v resnici pa jim je vse jedno, naj drugi živé, kakor koli hočejo. Vse drugače se obnaša Jezus v današnjem sv. evangeliju. On vidi hudobijo Jeruzalemskega mesta, vidi tudi nesrečo, katera ga bo zadela, in to mu gré tako k srcu, da mesto le pogleda, in solze se mu ulijejo. Ravno tako mora tudi dober kristijan, če hoče Jezusu podoben biti, srčno žalost občutiti, kadar vidi, kako njegov bližnji, s katerim se morebiti vsaki dan pomenjuje, iz pregrehe v pregreho, iz hudobije v hudobijo pada, in tako v svoji slepoti časni in večni nesreči naproti hiti.

Morebiti marsikateri izmed vas misli: kaj mi je greh drugih ljudi mar? Kdor hudobno živi, bo že tudi videl, kako se mu bo enkrat godilo. Za me je pa dobro, če se le varujem njih grehov. Na to ti rečem: Dobro je za-te, ako se resnično varuješ njihovih grehov, kakor praviš, vendar to še ni zadosti. Akoravno sam za-se misliš, da

prav lepo živiš, če ti pa vendar nič k srcu ne gré, ko vidiš, da drugi ljudje Boga žalijo, ti nisi dober kristijan. Da boš pa to resnico sam spoznal, me dobro poslušaj. Vsak kristijan svojega bližnjega ljubi, ga varuje, kolikor je mogoče, pred nesrečo, in kadar ga tista vendar zadene, je gotovo žalosten. Ti veš, da tvoj bližnji si z grehom nesrečo nakopava, in se vendar nič ne zmeniš; vprašam te sedaj: ali ga ljubiš? Gotovo ne. Če pa bližnjega ne ljubiš, najimenitniše zapovedi krščanske vere ne spolniš; ali se zraven tega pa vendar upaš dobrega kristijana imenovati? O nisi ne! ti bližnjega ne ljubiš, ker se za njegovo nesrečo, katero si z grehom nakopava, prav nič ne zmeniš. Še enkrat rečem: Nisi dober kristijan, ko bi prav sam brez vsega družega greha živel, dokler ti k srcu ne gré, ko vidiš, da drugi ljudje v grehah živé in Boga žalijo. Jezus, kateri je Jeruzalemsko mesto v resnici ljubil, je bil njegove nesreče tako žalosten, da se je milo zjokal. Morebiti bi še sedaj kdo rekel: saj človeka ne zadene za greh vselej tudi nesreča. Na to zopet odgovorim: Če se ljudje v pravem času ne spreobrnejo in ne spokoré, gotovo jih vselej tudi nesreča zadene za greh, če ne časna, gotovo večna, kar je še strašneje.

Človeka, kateri le v grehah naprej živi, zadene že večjidel časna nesreča. Če pomislimo zgodovino starih časov ali pa današnjih dni, pričali se bomo, kako so cele dežele, ljudstva in mesta zavoljo hudobnega življenja nesrečna postala. Da vse drugo na stran pustim, pomislimo le zgodbe judovskega ljudstva. Bilo je najimenitnejše, od Boga izvoljeno ljudstvo. In kaj je dandanašnji? Razkropljeno, zaničevano, od Boga zavrženo ljudstvo. Že je minulo nad 1800 let, kar je bilo njih poglavitno mesto Jeruzalem razdejano, in še sedaj se klatijo vsi razkropljeni po svetu. In od kod pride tolika nesreča judovskega ljudstva? Od njihovega hudobnega življenja, od njihove prevzetnosti, ker so se vzdigovali čez druga ljudstva, in vsaki gosposki odrekli svojo pokorščino, ker pri njih ni bilo nobene prave čednosti, nobene prave pobožnosti, čeravno so imeli grozno veliko bogoslužnih ceremonij. Gotovo bi Rimci Jeruzalema ne bili tako grozno pokončali in ne tako neusmiljeno morili prebivalcev, ko bi ti ne bili toliko nespametni, trdovratni in hudobni. To se ni zgodilo samo judom in njihovemu mestu, ampak tudi mnogim drugim. Koliko nekdanjih mogočnih in bogatih ljudstev je popolnoma zginilo, tako da se sedaj za nekatera še dobro ne vé, kje da so bila njih mesta in vasi; in to se je zgodilo vsem takrat, kadar je njih hudobnost in razuzdanost priklopela do vrha. Pa saj vam zgodovina drugih ljudstev ni znana, zadosti je, če pomislimo le nekatere posamezne rodovine ali hiše, ali

nekateri posamezne ljudi, kako se jim je in se še nekaterim dandanes godi med nami in blizo nas, in prepričali se boste, da nam sreča in bogastvo kmalu zgine, kjer se ljudje le malo zmenijo za Boga, kadar začnejo greh na greh, goljufijo na goljufijo in krivico drugo vrh druge nakladati.

Poznal sem prav bogatega moža, pa kmalu je bil berač. Kaj pravite, morebiti zato, ker je pobožno živel? O ne, zato, ker je mislil, da njega nobeden ne užuga, ker je mislil, da z drugimi ljudmi sme delati, kakor hoče, jih neusmiljeno stiskati, ali pa še tudi goljufati. V njegovi prevzetnosti ni bila molitev več zanj, ker je mislil si z denarjem tudi nebesa kupiti; toda kaj se zgodi? Kakor slana pred solncem je začelo njegovo premoženje kopneti in v malo letih je bil berač. Drugi je bil zdrav in močan kot hrast, pa naenkrat je začel hirati, in v najboljših letih je moral umreti.

Kristijani! Tudi izmed vas vem, da marsikateri vé o takih ljudeh pripovedovati, in Bog vé, koliko takih bomo spoznali, če bomo kaj časa živeli.

In če se pri vseh takih ljudeh poprašamo, kaj je vzrok njihove nesreče, večidel bomo našli, da niso bili kaj pobožni kristijani, ampak da je nesreča začela kmalu takrat čez nje iti, ko so v grehe in hudobije zabredli. Zdaj pa nikar ne mislite, da bi bil vsak človek hudoben, kateri je nesrečen. Dostikrat Bog tudi v resnici pobožnim kristijanom pošlje nesrečo, in s takimi ima posebne, nam nerazumne namene. Jaz sem le rekel, kdor začne v grehah živeti, ga gotovo nesreča čaka, če ne na tem svetu, gotovo pa na onem. Že sploh pregovor pravi: Kakoršno življenje, taka smrt. Kar človek tukaj v življenju seje, to bo v večnosti žel. Kaj družega more tedaj človeka v večnosti čakati, kakor pogubljenje, kdor tukaj zmiraj le v grehah živi? O pogubljenje! to je nesreča za človeka, veliko večja, kakor vse časne nesreče. In glejte, tudi to je Jezus v duhu videl, da bo veliko judov ne samo na tem svetu, ampak tudi na onem večno nesrečnih, in to ravno je bilo, za kar se je milo zjokal nad mestom. O kristijan, ki se šteješ, da si dober, ti vidiš svojega bližnjega, svojega znanca, prijatelja, sorodovince, morebiti celo brata, kako si z grehom če ne časno, gotovo večno nesrečo nakopava, ali ti to ne gre nič k sreči, ali moreš reči: Kaj meni zato, kako drugi živijo? O, če si dober kristijan, kateri ljubi svojega bližnjega, gotovo ti mora tolika njegova nesreča srce z žalostjo napolniti. Dokler pa tega ne občutiš, nisi dober kristijan, nevredno se imenuješ učenca Jezusovega. In če vidiš, da toliko dobrega Boga žalijo in zaničujejo, ali ti to ne gre nič k sreči? Kje in kakšna je tvoja ljubezen do Boga?

Pa ne samo po krščanski ljubezui, ampak tudi zavoljo lastnega življenja je žalostno, med hudobnimi živeti. Ti praviš: Saj meni nič ne škoduje, naj drugi živé, kakor hočejo. Tako govorjenje je prav nespametno. Kako pač moreš med hudobnimi lahko in brez skrbi živeti? Če si med tati in goljufi, se zmiraj bojiš, da bi ti kdo kaj ne ukradel ali te ogoljufal. Ali to ni nobena skrb? Če stariši vidite, kako ljudje v nesramnosti in nečistosti živé, ali vas ne skrbi noč in dan, da bi vaši otroci tudi taki ne postali in vam s sramoto oči ne pokrivali? Če vidite, da je med ljudmi le malo zvestobe, da je redek mož svoje besede, ali se ne bojite zmirom, da bi vas ta ali oni s svojo priliznjeno besedo v škodo ne pripravil, ali bi si upali prav brez skrbi kakšen krajar posoditi? Glejte, koliko takšnih in še drugih križev je med hudobnimi, tako, da je dober kristijan med hudobnimi skoraj prisiljen žalosten biti.

Res je to dobro znamenje kristijana, če je žalosten in ga srce boli zavoljo pregreh drugih ljudi, vendar ko bi ti noč in dan solze točil, zato ljudje ne bodo nič boljši, če drugzega ne storiš. Če torej pravični kristijan vidi, da drugi hudobno živé, je njegova druga dolžnost, po svoji moči hudobijo ustavljati.

II. Naš Zveličar ni samo jokal nad Jeruzalemom, ampak si je tudi vse prizadejal, ko bi bilo mogoče prebivalce poboljšati in nesreče rešiti. Čeravno jim je že poprej večkrat pridigoval, če tudi ga niso hoteli poslušati, vendar reče še jedenkrat: *Jeruzalem, Jeruzalem* itd., še jedenkrat gré v tempelj, jim oznanuje šibe in kazni, kakoršne jih bodo zadele in jim pokaže tudi, kako bi se še mogli odtegniti tem nesrečam. Glete, ljubi moji! Jezus je torej vse poskusil, karkoli bi bilo moglo Jeruzalem^{ane} poboljšati, torej mora ravno tako tudi dober kristijan storiti, kadar vidi, da se krog njega hudobije godijo.

1. Če je na prej postavljen in ima pravico svojim podložnim kaj reči, naj gleda pazno na-nje, naj jih svari z lepo, in če z lepim nič ne opravi, naj bo oster. Če pa vidi, da so njegovi podložni v hudobije že zabredli, naj si tudi vse prizadene, jih nazaj na pravo pot pripeljati. Taki n. pr. so stariši pri svojih otrocih; njih dolžnost je torej, jih z vso skrbjo greha in hudobije varovati. Ali pa to dolžnost tudi vsi stariši spolnjujejo? Pač stariši najrajše zdihujejo: dandanašnji je mladina taka, da je ni mogoče strahovati. Kdo pa je tega kriv? Vi sami, očetje in matere, če prav ne vselej, vendar večjidel. Kako so še majhni in vendar že znajo grdo preklinjati; komaj eno ped od tal, predrzne se odgovarjati očetu in materi, pa slepi stariši pravijo: Je še neumen, kaj mu hočeva storiti? Da, še

tudi taki stariši se dobé, da se jim dobro zdi, če je njih hčerka ali sinek že na vse kvante prebrisan. Ali se je potem čuditi, če je v resnici mladina tako popačena? In starišev sveta dolžnost je, to hudobijo ustavljati, če ne gré z lepo, pa ostro.

Naprejpostavljeni so gospodarji in gospodinje pri poslih. Tudi ti bodo od svoje družine odgovor davali. O pri teh bo večjidel oster odgovor, ker ravno po poslih se hudobija najhitreje razširja; vendar se za to le malokateri gospodar ali gospodinja zmeni. Večjidel jim pustijo v takem kraju ležati, da hudobije od vseh vetrov lahko prihajajo. Pa še ni dosti, da le tem pusté vse počenjati, ampak zraven pusté še tudi popolnoma nedolžne, da slišijo in čujejo, kaj se godi, da bodo le tudi nedolžni dosti kmalu popačeni in v hudobiji podučeni. Tako se potem po poslih hudobija raznaša po celi fari, vsako leto po drugi hiši. In tega ni nobeden drugi kriv, kakor gospodarji in gospodinje, kateri se za drugzega ne zmenijo, kakor le, da jim hlapec ali dekla pridno dela, in da gospodarjevih napak ne raznaša, potem je že vse dobro. Res je, da en sam gospodar tega vsega storiti ne more, ko bi pa take razuzdane družine nobeden gospodar ne hotel, bi se tudi posli kmalo spametovali; ko bi ga v enem letu spodil prvi in drugi gospodar, za tretjega bi mu že težka šla, kmalu bi bil pameten. Spolnujte torej gospodarji in gospodinje in stariši svojo dolžnost, prepričali se boste, da bo marsikatera hudobija prikrajšana.

2. Dolžnost pred grehom svariti, ljudstvo podučiti in hudobije varovati je vsacega človeka, kateri ima toliko vednosti in zmožnosti, posebno so pa to storiti dolžni učeniki, duhovni pastirji, pridigarji in spovedniki, tem posebno je Jezus izgled, kateri ni nehal Judov učiti, čeravno ga niso ubogali, ampak vedno jim je resnico včasih z lepo, včasih ostro oznanoval, in v današnjem evangeliju vidimo, da je Jezus prav ostro kupčevalce iz tempeljnevega preddvora izgnal in jim nesreče napovedal, katere jih bodo zadele zavoljo njih trdovratnosti.

3. Dober kristijan je tretjič dolžan hudobijo ustavljati z lepim zgledom. Veliko ljudi govori o hudobnem svetu, pa večjidel taki ljudje tudi sami nič prida niso. Sami morajo torej z lepim zgledom pred drugimi hoditi, ako hočejo hudobijam konec storiti; posebno so to storiti dolžni stariši in drugi naprejpostavljeni, ker podložni večjidel mislijo, kar moj predstojnik stori, tudi jaz smem storiti, tega pa ne pomislijo, da so predstojniki tudi ljudje, in da ravno tako lahko kaj napakega storé.

Tako, kakor smo zdaj slišali, namreč vsled podučjenja, svarjenja in po lepem zgledu utegne marsikateri grešnik svoj grešni stan spoznati, se poboljšati in spreobrniti. Marsikateri nečistnik svoje ostudno življenje zapustiti. Marsikateri krivičnik ali goljuf od svoje krivice odstopiti, marsikateri zapravljivec pošteno življenje začeti. Da, marsikateri trdovraten grešnik, kateri je že dolgo v grehah živel, in pokoro le na zadnjo uro odlašal, se vtegne omečiti in spoznati, da mu greh le nesrečo, če ne časno, gotovo pa večno prinese. Amen.

† Ant. Potočnik (1853).

Deseta nedelja po binkoštih.

I. Ne zaničujte nikogar.

Farizej je tako molil: Bog, zahvalim te, da nisem tak, kakor drugi ljudje.
Luk. 18, 11.

Nevarno je previsoko o sebi misliti in pri tem druge zaničevati. To nas uči Jezus v priliki današnjega evangelija. Dva človeka, pravi, eden farizej in eden cestninar gresta v tempelj molit. Farizej hvali Boga, da ni, kakor drugi ljudje, ali kakor njegov tovariš cestninar; druge imenuje razbojnike, krivičnike in prešestnike; in sam sebe hvali, da se dvakrat v tednu posti in desetino daje od vsega, kar ima. — Cestninar pa stoji od daleč; ne predrzne se še oči proti nebu vzdigniti, temveč na prsi trka in pravi: „Bog, bodi mi grešniku milostljiv!“ — Glejte dvojno podobo; podobo prevzetnika, ki le sebe obraja in vse druge zaničuje, in podobo ponižnega, ki vse druge ceni, samo sebe zaničuje. Eden izmed njiju gre opravičen na svoj dom. Kateri pa, ali farizej ali cestninar? Ako po zunanjem sodimo, bomo tako-le dejali: Farizej ni, kakor drugi ljudje, ni razbojnik, ni krivičnik, ni prešestnik; posti se dvakrat v tednu; desetino zvesto odpravlja; hvali Boga, da ni kakor cestninar. Ta mož bo tedaj pobožen, pravičen in svet. Cestninar pa bo grešnik; to sam pové, za to na prsi trka in Boga milosti prosi. Cestninar bo tedaj pri Bogu v zameri; farizej pa bo milost imel v božjih očeh. Taka bi bila naša sodba, ki jo delamo le po vnanjem; vse drugače pa sodi Bog, ki slehrnemu v srce vidi, in nas le po sredu sodi. In božji Sin Jezus pravi, da je ponižni cestninar našel milost pri Bogu; napuhnjeni farizej pa je bil zavržen, s čimur nas uči, da nihče, bodi si, kdor hoče, ne smé preveč v sé zaupati in pri tem druge zaničevati. Kajti vsa k ima 1. sam

svoje slabosti; 2. utegne tisti, katerega bi zaničeval, pri Bogu boljši biti, kakor on, in 3. utegne sčasoma veliko hudobniši biti, kakor je ta, katerega bi zaničeval. To so trije vzroki, da ne smemo nikogar zaničevati in trije deli moje današnje pridige. — Gospod Jezus! uči nas po cestninarjevem zgledu, ne družih, ampak sebe zaničevati, da pojdemo, kakor on, pred teboj opravičeni iz tempeljna domov.

I. Prvi vzrok, nikogar zaničevati, je, ker imamo vsi vsak svoje slabosti nad seboj. — Kje je človek brez vse slabosti? Išcite ga, kakor Dijogen, opoldan s prižgano lučjo, in ne boste ga našli. Ker imamo pa vsi vsak svoje slabosti, nimamo nobenega vzroka, druge zaničevati. In vendar ima marsikdo grdo navado, k lastnim slabostim oči zatisniti, drugih slabosti pa bistro pogledavati. David prešestuje z Urijevo ženo; in da bi greh ljudem prikrl, ukaže Urija umoriti. Nesramnost ga spravi v prešestvo, prešestvo v umor, in oba greha v leta dolgo nespokornost. — Kaj misli David o sebi, kaj o družih ljudeh? Slep je do svojih grehov, — drugih grehe pa hoče kaznovati. — Prerok Natan stopi v božjem imenu pred Davida in mu reče: V nekem mestu sta bila dva moža, jeden bogat, jeden ubog. Bogatin je imel drobnice in govedine veliko čed. Ubožec le jedno ovčico, katero je bil kupil in redil in ljubil kakor hčer. — Popotni človek pa pride k bogatinu in pogostiti ga hoče. Škoda se mu pa zdi svoje živine; šel je in vzel ubožcu s silo ovčico in jo zaklal popotniku. David, ki je mislil, da je to tožba zoper bogatega zatiralca, katerega naj sodi, zavpije: „Kakor živi Bog, umreti mora, kateri je to storil!“ O oslepljeni David! Tvoje prešestvo in ubijanje se ti zdi prazen nič, — rop pa jedne ovce hočeš pri bogatinu precej s smrtjo kaznovati? — Pa oh, koliko tacih Davidov je sedaj na svetu, ki svojih velikih grehov ne vidijo, majhne slabosti pa pri bližnjem ostro kaznujejo. Lakomnik ne vidi svoje lakomnosti, in dobrotljivega človeka imenuje zapravljevca. Nesramnež ne vidi svoje nesramnosti in nedolžnega mladeniča, pametno devico krsti tercijala, tercijalko. Pijanec ne vidi svoje pijanosti, in treznega človeka graja kakor skopuha. Nespravni človek ne vidi svoje nespravnosti in nad svojim sovražnikom se mu vsaka pičica zdi strašan madež itd. Vsem takim pravi Jezus: „Kaj vidiš pezdir v očesu svojega brata, bruna pa v svojem očesu ne čutiš? Hinavec, izderi poprej bruno iz svojega očesa, in potlej glej, kako izdereš pezdir iz očesa svojega brata.“

Kar je Jezus z besedo učil, je potrdil z zgledom. Hinavski farizeji, ki so bili slepi za svoje grehe, za drugih grehe pa bistrega pogleda, dobé neko ženo v prešestvu. Oh, vpijejo, kolika pregreha! Ni je v mestu večje grešnice, kakor ta ženska. Vlečejo jo v tempelj pred Jezusa in hočejo, da bi bila kar s kamenjem posuta. Kakšno sodbo Jezus stori? Tako, kakoršne se niso nadejali. Res je, pravi, greh je storila ta žena, in po Mojzesovi postavi bi morala kamenjana biti. Kamenjajte jo torej, toda, vedite, da kateri vas je brez greha, naj prvi vrže kamen va njo. — Farizeji so bili ljudje polni grehov, polni napuha, lakomnosti, krivičnosti in nečistosti. Da bi spoznali svoje grehe, se je Jezus sklonil in s prstom v prah zapisal vsakemu njegove grehe, da so jih vsi, kakor v zrkalu, brali in videli, — njim in vsem ljudem v nauk, da nikogar ne zaničujemo, dokler imamo sami dosti slabosti.

Kristijan, zakaj zaničuješ svojega brata? Praviš: Je zarobljen, je prevzetan, je lakomen, je nespraven, je razuzdan, ima ta ali ta greh nad sabo. Zakaj bi ga ne zaničeval? — Potrdim, da so taki grehi zaničevanja vredni; in z Jezusom ti rečem: Zaničuj svojega brata, zaničuj vse, ki grehe na sebi imajo, toda pristavim: če si brez greha.

Kdo pa je brez greha? Vsak jih ima dovolj. Ako pa bližnjega zaničuješ, ker ima grehe, mu daš pravico tudi tebe zaničevati, ker jih tudi ti imaš! Ali je to pametno, je to krščansko? Ko bi zaničevali drug drugega, kje bi bila krščanska ljubezen, katero nam priporočajo Jezus in aposteljni, in po kateri moramo drug drugemu butaro nositi? Orlu orel oči ne izkljuje; volk volka ne ujé; vrana ne sme kavke črnele imenovati. Ker smo vsi slabe stvari, moramo vsi drug z drugim potrpeti; ker imamo vsak svoje slabosti, ne smemo nikogar zaničevati.

Porečeš: Brez slabosti ni res nikogar, tudi jaz jih imam, pa ne tako velicih, kakor ta ali ta; zakaj bi ga ne smel zaničevati? — Odgovorim: Kdo ima večje grehe, ti ali tvoj bližnji, le sam Bog vé; in ker ti tega ne veš, ga nimaš pravice zaničevati.

II. Zavolj prirojene lastne ljubezni, po kateri se človek sam sebi boljši zdi, kakor je, in ker zavoljo kratkovidnosti nihče nikomur v sree ne vidi, ne moremo ne za-se, ne za bližnjega pravične sodbe storiti. Torej si je Bog sam to sodbo prihranil. — Nihče naj ne sodi in ne zaničuje svojega brata, ker vsi bomo stali pred sodnjim stolom božjim. Pri ti sodbi bo vse na svitlobo prišlo, kar je bilo v temi skritega. Tako uči sv. Pavel. In sv. Frančišek je večkrat dejal: *Tak, in ne boljši in ne slabši, je vsak sam na sebi, kakoršen je v božjih očeh.* — Kdo pa je v božjih očeh boljši, jaz ali moj bližnji? Ti ali on, ki ga zaničuješ? Kdo more to vedeti? Nihče, nihče, pravi

sv. Duh, ne vé na zemlji, ali je božje ljubezni ali božje jeze vreden. Vse to zvedeti je za prihodnji svet prihranjeno.

Poglejmo človeka, ki danes v tempeljnu molita, farizeja in cestninarja. Farizej misli, da se po pravici hvali, da ni razbojnik, krivičnik, prešestnik, — da ni očiten grešnik; vé, da se vsak teden dvakrat posti, in od vsega, kar ima, desetino daje. Na to se zanaša, in cestninarja kakor grešnika zaničuje. Tudi nam bi se lahko zdelo, da je ta mož pravičen in boljši, kakor cestninar. Toda napuh je v njegovem srcu skrit, katerega ne pozna; in to malo kvasu je spridilo in Bogu pristudilo vse testo drugih njegovih čednosti. — Cestninar pa se krivega zavé veliko grehov; sam se jih obtoži, ne upa si oči kvišku vzdigniti; kakor hudodelnik se na prsi trka; grešnika se imenuje in Boga milosti prosi. Cestninarja je rešila njegova ponižnost vkljub vsem njegovim grehom. Farizeja pa je napuh pogubil vkljub vsem njegovim pravičnostim.

Glejte, kako malo si sme kdo zarad svoje pravičnosti domišljevati! Zaničuješ tega ali tega zavoljo greha, katerega misliš, da ga nad sabo ima; pa morebiti ga celó nima; morebiti v božjih očeh njegov greh ni tako velik, kakor se tebi zdi; morebiti ga spozna, objokuje in Boga milosti prosi; morebiti je vkljub svojemu grehu iz srca ponižen, in ta ponižnost ga bo morebiti otela, kakor cestninarja. — Morebiti imaš pa ti grehe pred Bogom, ki jih še ne spoznaš, grehe, zavoljo katerih Boga odpuščanja ne prosiš, ker te skrit napuh slepi; in morebiti ti skrivni napuh vse spridi in popači, kar je še dobrega nad teboj, in te spravlja pri Bogu v zamero.

Kaj so tvoje čednosti, kaj je tvoja ostrost poleg čednosti in ostrosti, ki so jo farizeji imeli? Se li postiš vsak teden dvakrat in tako ostro, kakor farizeji? Ali si pri prodaji in kupčiji, v plačevanji dolgov tako pravičen in zvest, kakor farizeji? Ali daješ toliko vbogajme, moliš tako dolgo, kakor farizeji? In ko bi tudi vse to storil, kakor farizeji, bi vendar ne šel v nebeško kraljestvo. *Žakaj mi moramo,* govori Jezus, *pravičnisi biti, kakor farizeji.* Pri svoji pravičnosti moramo tudi ponižni biti, sebe za slabše ceniti, kakor druge ljudi.

Akoravno imamo katero čednost nad seboj; akoravno kaj dobrega storimo, ali ne more bližnji še več in večjih čednosti nad seboj imeti in več dobrega, dasiravno natihoma, storiti, kakor mi? Kaj se je v Jeruzalemskem tempeljnu zgodilo? Poslušajte!

Možje so šli va-nj in debel denar metali v pušico. Za njimi pride uboga vdova in je va-njo vrgla dva denarja le za vinar vrednosti; in Jezus pravi o njej, da je *več v tempeljnovu pušico dala, kakor*

vsi uni, — ker je iz dobrega srca in vse dala, kar je imela. Tako utegne marsikdo, ki ga zaničuješ, Bogu dopadljivejše delo storiti, kakor so vsa tvoja dobra dela, s katerimi se bahaš; kako ga moreš tedaj zaničevati, ker je boljši, kakor ti?

Bog je Izraelskemu ljudstvu namesto Savla, katerega je bil zavrzel, izvolil drugega kralja. Samuel mora na božje povelje v Betlehem iti; on vse Izajeve sinove pred-se pokliče, ker bo enega izmed njih v kralja mazilil. Elijab, najstarejši sin, lep, velik mož, je najprvi prišel. Samuel si misli: Ta le bi vtegnil od Gospoda izvoljen biti. Pa Gospod Bog mu reče: „Ne glej postave in velikosti; nisem si njega izvolil. Jaz ne sodim po videzu, kakor ljudje sodijo. Človek vidi na zunanje, jaz gledam na srce. Sedaj pride Aminadab; pride Sami, pridejo vsi Izajevi sinovi zaporedoma. Pa nobenega izmed njih si ni Bog izvolil. Kje je sedaj novi kralj? Na paši. Ovce pase svojega očeta. David je, najmlajši med brati; mladenič, ki nihče ni mislil nanj. In vendar je njega Bog izvolil in ga zapovedal Samuelu v kralja maziliti. Tako malo se sme kdo na svoje lepe lastnosti in na zunanjo veljavo zanašati! In vendar si marsikdo na to domišljuje in nižjega zaničuje, ki je morda krone vreden.

Neki puščavnik je živel v velikem uboštvu. Druzega ni imel, kakor psička, katerega je zelo čislal. Ali more kdo od mene ubožniši biti, si je mislil. Bog mu je odgovoril: „Moj hlapec Gregor, rimski papež, je ob vsem svojem bogastvu in veličastvu v srcu ubožniši, kakor ti, in na vse to manj porajta, kakor ti na svojega psička.“

Drugače torej Bog bližnjega sodi, kakor mi. Ker ne vemo, kakšen je kdo v božjih očeh, ne smemo nikogar zaničevati, ker vtegne ravno tisti, katerega bi zaničevali, boljši biti pred Bogom, kakor mi. Ko bi ravno boljši bili sedaj, kakor bližnji, ali ne vtegnemo sčasoma hudobniši postati, in to je zadnji vzrok, da ne smemo nikogar zaničevati.

III. Kaj je vse dobro, kar imamo na duši ali na telesu, druzega, kakor nezaslužen dar božji? *Kaj imaš*, vpraša sv. Pavel, *da bi ne bil prejel? Ako si pa prejel, kaj se hvališ, kakor da bi ne bil prejel?* Kaj se boš zavoljo tega čez druge povikševal? Kar ti Bog dá, je le posojilo, — kar ti dá danes, ti zamore jutri zopet odvzeti; in ti bo tudi odvzel, ako se z napuhom in zaničevanjem nevrednega storiš drazih njegovih darov. *Kdor se povikšuje*, govori Jezus v današnjem evangeliji, *bo ponižan*. — Ako stojiš, se nikar v svojih mislih previsoko ne povzdiguje, temveč boj se; zakaj boj? ker ne veš, kako dolgo boš še stal.

Ni bil David bogaboječ kralj? Ali je pa zmiraj ostal bogaboječ? Radoveden pogled ga je zapeljal v prešestvo, prešestvo v ubijanje, in ubijanje v leta dolgo nespokornost. — Ni bil Salomon najmodrejši izmed vseh ljudij? Ali je pa zmiraj tak ostal? Na stare dni so mu

ženske spridile sree, da je molil lažnjive bogove. — Ni bil Samson najmočnejši? Ali je pa do konca tak ostal? Po zapeljivi Dalili je prišel ob svojo moč, oči in prostost. — Kdo je bil bolj vnet za svojega Učenika, kakor Peter? Pripravljen je bil z njim v smrt iti; raje umreti, kakor ga zatajiti. Ali pa tudi umrje zanj? Trikrat zaporedoma ga zataji. — Tertuljan in Origen sta bila imenitna cerkvena učenika, dva stebra prave vere. Ali sta pa do konca ostala? Odstopila sta od prave vere in v zmote zašla. Sapricij je bil Bogu posvečen mašnik, in je v sredi preganjanja Jezusa spoznal. Ali je pa do konca tak ostal? — Ko so se mu že nebesa odpirala, ko je imel že krono mučeniško prejeti, odstopi od vere in malike moli.

Le-ti in toliko tisoč drugih so bili bogaboječi in sveti, pa niso do konca taki ostali; temveč so se spridili, popačili; in kdo izmed nas, če je tudi sedaj dober, se smé zanesti, da bo zmirom dober ostal?

Nikogar tedaj ne zaničujmo, bodi si, kdor koli hoče; saj ima vsak svoje slabosti; saj ne vemo, ali ni bližnji pred Bogom boljši, kakor mi; saj mi še hudobniši lahko postanemo, kakor so tisti, katere bi zaničevali. Jezus nas uči tudi najmanjšega ne zaničevati, ker ima angelja pred božjim obličjem, kateri ga varuje, tistega pa toži, kateri ga zaničuje. Se le vse druge za boljše imejmo kakor sebe v vsi ponižnosti; ker Bog se *prevzetnim zoperstavlja, ponižnim pa svojo milost daje, in ker bo vsak, kateri se povišuje, ponižan; kdor se pa ponižuje, bo povišan.* Amen.

† Jos. Rozman, dekan (1840).

2. Lahka sodba.

(God sv. Ane.)

Daj račun od svojega hiševanja.
Luk. 16, 2.

A. 1. Zagrožnja neskončno pravičnega Boga: *V potu svojega lica boš kruh jedel* (I. Mojz. 3, 19) se izvršuje in čuti posebno zdajne dni, ko imate obilno dela od svita do mraka. In vrh vsega še celi dan na vročem solncu morate zbirati klasje, orati in sejati, da bomo imeli živeža in mogli kruh jesti. — Vsak dan naporno trpljenje in žgeče solnce, pičli strošek, slabo plačilo: to bi vas utegnilo v nezvestobo in površnost pri opraviu zapeljati, zato nam pa je sv. cerkev pred kratkim nekega nezvestega hlapca za svarilen izgled pred oči postavila.

2. Jezus namreč ondi pravi: „Bil je neki bogat človek, ki je imel hišnika, in ta je bil obdolžen pred njim, kakor da bi bil zapravljaval njegovo premoženje. In ga je poklical, in mu rekel: Kaj to slišim o tebi? Daj račun od svojega hiševanja!“ (Luk. 16, 1—2.) Vsak človek je hlapec Gospodov; ljubi Jezus bo nekdan vsakemu izmed nas zaklical: Daj račun od svojega hiševanja — ti krščanski mladenič! Daj račun od svojega življenja, ti samopašna deklica! Daj račun za vse svoje domače! bo sodnik Jezus rekel tebi, gospodar, tebi, oče, kakor tudi vam, zakonske žene in ljubljene matere! Mi vsi bomo stopili na sodbo, in vsem nam bo sodnik Jezus rekel: „Daj račun od svojega hiševanja!“ (Luk. 16, 2.)

3. Več ko imaš dela in manje zvesto ko ga opravljaš — težji bo račun. Večje ko je tvoje hiševanje, groznejša sodba te čaka. Po tem takem bi vas, krščanske gospodinje in zakonske žene! čakal najtežji račun pri Bogu, najostrejša sodba pred Jezusom, ker ve vzdržavate ob svojem hiševanju tri vogle, možje pa le enega. Gotovo si pa vsaka gospodinja, slehrna žena in tudi vé krščanske matere — želite lahko in veselo sodbo. In to bote tudi imele, ako se po priprošnjici, sv. Ani, ravnate, katere god danes slavimo. Zato sem vas poklical, da se ve, ljubljene matere! priprošnji sv. Ane priporočite, v njeno brambo ali družbo stopite, in da se od sv. Ane vsi učimo za lahko sodbo skrbeti. Povedati vam namreč mislim veseli nauk o lahki sodbi: 1. roditeljem, 2. otrokom. — Zatorej me pa tudi prav pazljivo poslušajte vsi, ki mislite nekdan na sodbo stopiti; o lahkem računu vam govorim — v imenu sv. Ane!

B. 1. Svetniki božji so nam svetle lučice, ki nam razsvetljujejo našo nebeško stezo, ter nas učijo živeti tako, da bomo srečno za njimi prišli v nebesa. Ena najlepših zvezdic, ki nam na poletnem obnebu migljajo, je gotovo sv. Ana, katero po slovenski deželi rade častijo krščanske žene. Ona daje vsem lepe izglede svetega življenja, posebno pa vam, krščanskim starišem, kako da se imate obnašati do svojih podložnikov, posebno do otrok, da bote imeli lahek odgovor, veselo sodbo, in dobili nebeško plačilo.

Najprej je treba za veselo sodbo ali lahek račun, da roditelji svoje otroke: a) lepo učite. — Glejte na podobo sv. Ane. Stara mamica ima svojo hčerko Marijo pri sebi, ter jo iz neke knjige uči. Slikar nam je hotel živo pred oči postaviti resnico, da je skrbna mati sv. Ana svojo ljubljeno hčerko marljivo učila božjih naukov. Kujižica brž pomeni sv. pismo, ki je knjiga vseh knjig, in ima v sebi vse

božje in zveličanske nauke. — Kadar torej krščanski roditelji pogledate na to lepo sliko, vam sv. Ana veva svoje otroke lepo učiti, ako hočete nekdanj lahko sodbo za nje pri Bogu imeti. Saj zaprvo so vaši otroci božji dar, vam za kratek čas prepuščen, ki ga bo ljubi Bog zopet od vas tirjal: *Daj račun od svojega hiševanja!* — Da pač! božji dar so vaši nedolžni otročiči — že prva mati Eva je to spoznala, govoreča, ko je Kajna porodila: „Dobila sem človeka po Bogu.“ (I. Mojz. 4, 1.) To nam spričuje tudi sv. Ana, ki je svojo hčerko le po Bogu dobila — na posebno prošnjo, stanovitno molitev, in po izredni milosti božji. Zato tudi sv. apostol in evangelist Janez piše o božjih otrokih: *Kateri niso iz krvi, ne iz volje mesa, ne iz volje moža, ampak iz Boga rojeni.* (Jan. 1, 13.) Zato jih bo Bog zopet tirjal iz vaših rok.

Lahko bodete odgovor dajali za nje, če ste jih po izgledu svete Ane lepo učili. Prilike imate zadosti: Kadar svojemu otroku daš košček kruha, daj mu tudi nauk, da rečeš: ljubi Bog nam daje kruha, in če bi morali stradati in glada umirati. Tega dobrega Boga moramo ljubiti, radi moliti, in za kruh se zahvaliti. — Kadar daš otroku novo obleko, povej mu, da jo je nebeški Oče oskrbel. Kadar gromi in se bliska, mu to grozno prikazen razloži, da vsemogočni Bog se krega, ker nisi bilo pridno; kadar zvoní, mu ročice lepo sklepaj, in Zdravo-Marijo pobožno narekuj; kadar ga pelješ mimo sv. križa, sebe in dete pokrižaj, ter mu pripoveduj zgodbo o križanem Jezusu. Kadar imate mrliča v hiši ali soseski, povej svojim otrokom, da je ljubi Jezus prišel po sosedovo Miciko . . . , ker je bila pridna in je rada molila, zato jo je k sebi vzel v nebeško veselje. Tako ste, ljube matere, podobne sv. Ani, in vaši nauki se bodo mladega srca močno prijeli, da jih vaši otroci nikoli pozabiti ne bodo mogli. Saj je sv. Birgita kot dete slišala pridigo Jezusovega trpljenja, pa je vse svoje žive dni ni pozabila, temveč se je vselej razjokala, kadar je videla božje razpelo. Tako bodo vaši otroci od mladih nog pobožni; in to je sreča za nje, ker sv. Duh pravi: *Dobro je človeku, če nosi jarem od svoje mladosti* (Zal. p. 3, 27), pa sreča tudi za vas, ljubljene roditelji, ker bote za svoje pobožne otroke lahko dali račun. Posebno, ako ste jim poleg nauka dajali tudi:

b) lepe izgledne pobožnega življenja. Sv. Ana in njen mož sv. Joahim sta prav izgledno živela; bere se, da je oče molil v svetišču, mati pa na svojem vrtu. Sicer pri Anini hčerki ni bilo ravno treba lepega izgleda, ker Marija je bila vsa čista, nedolžna in sveta, in od vekomaj izvoljena za mater božjega Sina Jezusa Kristusa.

Pa sv. Ana je svojemu otroku dajala poleg lepih nauk tudi zveličanske zglede vam, krščanske žene in ljubljene matere, ali sploh roditeljem za posnemo, naj bi tudi vé svojim mladičem svetile z lepimi zgledi, ker beseda samo mika, zgled pa vleče — na pobožno življenje. —

Žaliche, da se roditelji mnogokrat vpricho otrok tako obnašate, govorite in živite, da se vaši sinovi in hčere spotikajo ali pohujšujejo. Ali ne veste, kaj da ljubi Jezus pohujšljivcem preti? *Vae mundo a scandalis — Joj svetu zaradi pohujšanja.* (Mat. 18, 7.) Če je pa že tujcu joj, ako koga pohujšava, kako bo stoteri joj zadel pohujšljive roditelje, ki s svojim grešnim zgledom svoje lastne otroke suvajo v pekel!

Bilo je na svetek vnebohoda Jezusa Kristusa, ko je neka premožna pa tudi pobožna mati šla k spovedi in k svetemu obhajilu. S seboj vzame svoji dve večji hčerkici. Ko pride sv. obhajila čas, poklekne blaga mati k mizi božji, na desnico vzame svojo starejšo deklico, na levico pa postavi svojo mlajšo hčerko — in vse sprejmejo med obilnimi obhajanci sv. rešnje Telo. Ta prizor je mene ganil do solz, pa tudi ljudem je to jako dopadlo, ker so o tej zgodbi še dolgo potem lepo govorili po fari. — Krščanske žene! to ste ve svojim domačim tudi dolžne storiti. Ljuba mati! idi in stori tudi ti enako. Sicer ne vem, če bodo tvoji otroci sami svetniki, saj smo že videli, da je silovit jastreb piščiko ugrabil skrbni koklji, odnesel in raztrgal, akoravno je svoje mladiče branila na svoje življenje in smrt. Tako bi se tudi vam, drage matere! utegnilo zgoditi, da bi vam pri vsi vaši skrbi in pazljivosti peklenski jastreb vaših ljubčecov katerega še itak — požrl; pa bote vendar imele pred Jezusom:

c) *l a h k o s o d b o*, ali odgovor za tak slučaj. Ako vas namreč vaši otroci nečejo ubogati, ter vas zaničujejo, so si pogube svoje sami krivi, ve pa ste brez krivnje in brez kaznovalnega odgovora. — Vendar pa še molite za take zgubljene otroke, kakor je sv. mati Monika neprenehoma Boga prosila za spreobrnitev svojega grešnega sina Avguština. Tako je oskrbela sinu poboljšanje, sebi pa lahko in veselo sodbo. Ve bote stale na desnici božjega sodnika, vaši otroci pa bodo jokali in žalovali na levici Jezusa Kristusa, ki bo tudi njim zaklical: *Daj račun od svojega hiševanja.* (Luk. 16, 2.)

Ljubi mladeniči in deklice! da ne bote od Jezusa pograjani ali zavrženi, me blagovolite še kratko poslušati, ker vam v drugem delu še podam nauk vesele in lahke sodbe:

2. *O t r o k o m.* — Sv. apostol Pavel judom piše resnobne besede, ki morajo slehrno srce prešinjati, govoreč: *In je ljudem odločeno*

enkrat umreti, potem pa sodba (Hebr. 9, 27.) Kaj? umreti je odločeno ljudem, in katerim pa? Stari morajo umreti po natorni postavi; mladi pa morejo umreti po postavi božje previdnosti. Torej tudi mlada rožica lahko oblediš! danes ste rudeči — jutri se morete na smrtno posteljico vleči; in sv. apostol Pavel vas uči, *potem pa je sodba* — tudi za vas otroke in mlade ljudi: *Daj račun od svojega hiševanja* — bo Jezus tudi vam rekel.

Naj bi pa tudi vam, otroci, sodba lahka bila: živite in ravnajte se po zgledu Marije, Anine hčerke;

α) Poslušajte in ubogajte svoje roditelje. — Glejte altarno podobo, kako ljubeznivo in poslušno stoji mala deklica pri svoji materi; kako pazljivo na uho vleče materine besede. Ali pa je kakšno dete bilo na svetu, ki je veselejše sodbo imelo, ko Marija? — *Ni bilo take in ne bo enake*, piše sv. Bernard. Zato pravim, se morate, ljubljeni otroci, držati zgleda device Marije, da svoje roditelje lepo poslušate in radi ubogate, naj bi tudi vam račun bil nekdan lahek in vesel. Ubogljive otroke ima nebeski Oče rad, zato je dal četrto zapoved, govoreč: *Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in da ti dobro pojde na zemlji*. Ali pa menda samo na zemlji? O, ne! Tudi na sodbi ti bo dobro šlo, in v nebesih se ti bo dobro godilo, če ubogaš svoje roditelje. Egipčanski Jožef je bil poslušen svojemu Očetu, Bog mu je dal srečo in blagoslov, sv. Alojzij je ubogal svojo ljubo mater, ki ga je učila le božjih nebeskih reči, in lahko sodbo je imel pri milem Jezusu. Enako čaka še tudi tebe. Zatoraj le zvesto poslušaj opomine, svaritve in nauke svojih skrbljivih roditeljev. — Tvoje žalostno lice, ljubi moj mladenič, in tvoje solzne oči, mila deklica! pa mi glasno pravita: Oj rad bi poslušal glas svojega očeta, veselo bi ubogala opominu svoje matere — pa nemila smrt mi jih je že davno pokosila, še predno smo spoznavali srečo: imeti roditelje.

Ako so se besede sv. apostola Pavla: *Odločeno je ljudem enkrat umreti* že spolnile nad tvojimi stariši in jih ne moreš več poslušati — da boš pa vendar lahko sodbo imel, pa:

β) p o s l u š a j d u h o v n i k e. — Oče in mati ne moreta vedno živeti, tudi ti ne moreš zmiraj pri njih ostati; treba je iti križem sveta, v neznane kraje med tuje ljudi. Ljubi Jezus pa je dal povsod duhovnike, ki nas učijo, opominjajo, svarijo pa tudi povsod grehov odvezujejo. Pa je ob enem tudi ukazal, da jih moramo poslušati, ali ubogati: *Kdor vas posluša, mene posluša, in kdor vas zaničuje, mene zaničuje*. (Luk. 10, 16.) Ako pa torej Jezusove namestnike lepo po-

slušamo — bomo imeli nekdanj veselo in lahko sodbo. — Pogubljeni bogatin v peklu zdihuje in prosi Abrahama, tako razlaga Kristus, govoreč: Prosim te, oče Abraham, pošlji Lazarja v hišo mojega očeta, pet bratov namreč imam, da jim spriča, da tudi oni ne pridejo v ta kraj trpljenja. Abraham mu reče: Imajo Mojzesa in preroke, nje naj poslušajo. (Luk. 16, 27—29.) To priliko razumite! Hotel je Jezus reči, naj zvesto poslušajo Božje učениke, da ne bodo pogubljeni. Lahka in vesela sodba te torej čaka, če duhovnike zvesto poslušáš, in radovoljno ubogaš.

Torej je tudi treba za veselo sodbo, da:

γ) ubogaš ali storiš, kar ti duhovnik velijo; premnogi nečejo več duhovnikov poslušati; drugi nas še sicer hodite poslušat, pa storiti nečete tega, kar vam v imenu Jezusa zapovedujem. Mladina se rada v nepošteno družbo zapletaš, namestnik Božji te svarijo: le stori, kar ti rečejo, boš srečna in račun pred Jezusom ti bo lahek. Mladeniči se radi pijančevanja vadijo in si vsakoršno nesrečo nakopajo. Duhovnik te svarijo: le ubogaj rad in stori, kar ti naložijo — bode sodba ti lahka. Naj ne gredó nauki pridigarja in svaritve spovednika mimo tvojih ušes! Koliko je svetnikov v nebesih, ki so sterili to, kar so jim namestniki Božji velevali! Bodite torej zvesti spolnovalci Božje besede, katero slišite iz ust svojega gorečega dušnega pastirja, ki vas zato kličejo in opominjajo, naj bi vam nekdanj sodba bila lahka in milostljiva.

C. Neki dijak visokih šol je nevarno zbolel, tako da je moral poduk zapustiti in se vrniti domov. Ker sta mu bila roditelja pomrla, gre k svoji sestri, ki ga začudena in žalostna sprejme — žalostna zaradi bolezni in njegove nevere. Takoj gre k gospodu župniku in prosi, naj bi njenega bolnega brata obiskali in zopet na pravo stezo pobožnega življenja spravili. Radi gredó: pa bolnik se je prav surovo in osorno obnašal, in še celo jim je listek pisal, da naj ga nikoli več ne pridejo obiskavat. Bolezen sušica se shujšava, pa zopet zboljšava, tako da so ga duhovnik nekega dne na sprehodu srečali, in prijazno pozdravili — pa on se še ne ogleda. — Kratko potem prileti neko jutro sestra, ter g. župniku reče: Brat vas prosi, da bi k njemu prišli. Brž gredó, in ga najdejo prav prijaznega lica in mehkega srca, da se tej spremembi kar začudijo. Sušičnik jim zdaj začne razlagati: V svoji hudi bolezni zaradi dolgega časa preiskujem v tisti omari stare bukvice, in slučajno mi naleti molitvenik naše pokojne matere v moje roke. Pregledujem ga in še najdem podobico, katero so mi mati bili dali na dan mojega prvega sv. obhajila za spomin 14. aprila 1826, s podpisano molitvico: „Jezus Kristus! ti si torej zdaj prišel v srce mojega sina, zato te zahvalim za to preveliko lju-

bezen in te prosim, ohrani ga v veri in nedolžnosti, ter ga med vsemi nevarnostmi življenja srečno pripelji v nebeško veselje. O sv. Marija, mati Božja! prosi zanj.“

Težek kamen hude vesti mi pade na mojo dušo, ki mi očitava: Ti nisi ohranil nedolžnosti, in vero si zgubil. Moja mati mi stopijo pred oči, žalostni, ker nisem spolnoval njihovega nauka in svarila, ter sem pozabil obljube na dan svojega prvega sv. obhajila in ob njihovi smrtni uri storjene. Spominjal sem se svoje zlate mladosti, ko sem bil pobožen in nedolžen, vesel in srečen. Potem sem videl svoje zmotnjave, grehe, zapeljivosti. — Odložim molitvenik; pa ga zopet vzamem v roko, in najdem še večerno molitev, katero smo otročiči slehrni večer opravljali okoli svoje matere: zdaj se zgrudim na kolena in molim — čez 3 leta — zopet prvokrat. Oči se mi odprejo, obilni potoki bridkih solz mi lijejo po bledem licu; v pozni uri se pokrižam, kakor so me ljuba mamica učili, in tako še le zaspim. Drugo jutro zmolim jutrne molitvice, pa močno sklenem se k Bogu vrniti in svete zakramente sprejeti.

Po dolgi pripravi, ko bolezen vedno hujša nastaja, je ta mladenič sprejel zopet sv. rešnje Telo — za popotnico — prav pobožno in ganljivo tako, da smo se vsi jokali in solzili. Ob svoji ločitvi pa zadremlje, se zopet sprebudi in miloprijazno pogleda ter svoje vele roke povzdiguje kričeč: „Mati! mati!“ — se vleže in sladko umrje. — Morda je telesna mati svojega sina v večnost peljala ali morebiti je Marija, mati Božja bila, kateri ga je bila mati priporočila na dan njegovega prvega obhajila tako milo, naj bi vendar ona pri Jezusu prosila za njeno dete.

O ljubljene krščanske matere! in krščanske žene! le lepo učite svoje otročiče že v mladosti, dajte jim lepe zglede. V hladnem grobu že bote počivale, pa vaši otroci se bodo spominjali vaših nauk in zgledov, iz grehov se bodo izkopali in spokorili. Priporočite se sv. Ani, svoje otroke izročite Mariji Devici! In vi, ljubljeni otroci! ubogajte svoje roditelje, držite se njihovega nauka zvesto — potem bote vi in vaši stariši imeli veselo in lahko sodbo pri ljubem Jezusu, ki bo vas vse sprejel v nebeško veselje. Amen. Simon Gaberc.

Pogled na slovstvo.

1. *Preces ante et post missam pro opportunitate sacerdotis dicendae.* Accedunt hymni, litaniae, aliaeque preces in frequentioribus publicis supplicationibus usitatae. Cum approbatione Rev. D. D. Ordinarii Ratisbonensis. Editio sexta. Ratisbonae. Sumptibus Fr. Pustet. MDCXCXIII. Mali 8°. Str. 96. Cena nevez. 60 kr., v platnu 1 gld. 8 kr., v usnju eleg. 1 gld. 32 kr. — »Preces« izdane v

čtvorki smo naznanili in pohvalili lani. Ta ročna izdaja ima seveda manjše črke in ožji tisek, a druge prednosti so iste v obeh izdajah.

2. *Missae pro defunctis ad commodiorem ecclesiarum usum ex missali romano desumptae*. Accedit ritus absolutionis pro defunctis ex rituali et pontificali romano. Editio secunda post typicam. Ratisbonae. Sumptibus Frederici Pustet. MDCCCXCIII. Fol. Str. 53. Cena nevez. 1 gld. 26 kr., v črno usnje vez. z zlato obr. 3 gld. 78 kr. — Omenjam samo, da so izvodi v usnje vezani zares lepi pa trdni. Lepota in porabljivost se ne vjemata v nobenih liturgijskih knjigah tako, kakor v Pustetovih izdajah. Posebno lep je jeklorez na čelu; inicijali so vkusno črno-rdeči. — Ta izdaja ugaja popolnoma vsem potrebam in zahtevam.

3. *Institutiones theologiae dogmaticae specialis* rmi. p. Alberti a Bulsano, recognitae, ex parte correctae, et meliori dispositione adornatae a p. Gottfried a Graun, ord. cap. prov. tyr. septentrional. s. theologiae lectore. Tomus I. De Deo in se spectato, de Deo creatore et redemptore. Oeniponte. Libraria Catholicae Societatis. 1893. Vel. 8°. Str. 869. Cena 5 gld. 50 kr. Znano delo p. Alberta Knoll-a ali — kakor ga navadno imenujemo — Bulsana imamo tu v novi, jako izboljšani izdaji. Če je delo v prvi izdaji veljalo kot dobro in rabno, smem reči, da si hode ta izdaja še bolj pridobila priznanja. Zlasti se mi zdi jako ugodno, da je sedanja oblika prav primerna za šolsko rabo. Ista uredba, kakor v novejših šolskih knjigah. Res je tvarina jako obsirna, toda prav lahko se obsirnejši dokazi iz ustnega sporočila okrajšajo. Kar je pa nad vse hvale vredno, to je umevnost in lahkota v obdelovanju. Modroslovni pojmi so prav preprosto razloženi, kontroverze lahko pojasnjene. Zato povem prav odkrito, da mi knjiga nenavadno ugaja in zato jo jako priporočam, kakor bogoslovcem, tako tudi duhovnim pastirjem, ki si hočejo še razširiti bogoslovno znanje.

Obdelovalec te izdaje se je oziral na sedanje potrebe, pa na novejšo dogmatike. Da hodi za sv. Tomažem, ni treba še posebej praviti; določbe poslednjega cerkvenega zbora so vsakemu novejšemu dogmatiku in apologetu nekaka luč, ki mu razsvetljuje pot. Tako tudi temu delu. Zanimalo me je pisateljovo stališče v nekaterih vprašanjih. O »status naturae purae« n. pr. uči pisatelj, da stanje, v katerem je »ignorantia et concupiscentia«, ni moglo biti prvotno stanje, torej se opira na Tomiste in Avgustinijane.

Ker mi ni bilo mogoče primerjati citatov, omenjam samo, da se nahaja tu pa tam nekaj malih tiskovnih pomot (Heinreich parkrat nam. Heinrich, na str. 401, 402, 403 nadpis tritheismus nam. trichotomismus i. dr.). Sicer pa: tolle, lege, disce!

4. *Enchiridion theologiae dogmaticae generalis*. Auctore Dr. Francisco Egger, ecclesiae cathedralis Brixinensis scholastico ac seminarii clericalis rectore. Cum approbatione reverendissimi ordinariatus Brixinensis. Brixinae. Typis et sumptibus Wegerianis. 1893. 8°. Str. 646. Cena 3 gld. 60 kr. — Že pred tremi leti je bil napovedal vrlo znani gospod pisatelj to delo. Dopolnjevalo naj bi njegov »Enchiridion theol. dogmaticae specialis« in pa »Propae-deutica philosophico-theologica.« Zato je umevno, zakaj smo to delo pričakovali željno. Ker je v ljubljanski bogoslovnici uvedena Eggerjeva posebna dogmatika že nekaj let sem, uvedli smo takoj tudi splošno ali fundamentalno teologijo in tako lahko praktično spoznali vrednost najnovejšega dela. Pisatelj teh vrstic je izrazil častitemu spisovalcu dogmatike nekaj želj že tedaj, ko je to delo na-

stajalo, zlasti gledé na dokaze o Bogu in o pojmu verstva ali religije. Umevam, da se ni mogel v vseh rečeh ozirati na te želje, ker je dotična stvarina že v njegovi modroslovnih knjigi; pa tudi ni posebna škoda, zakaj modroslovje se je itak ali se pa bode v kratkem uvedlo v vsa bogoslovna učilišča. Sicer je pa pisateljov odstavek o naravni religiji dokaj obsiren in temeljit, kar je jako potrebno. No, da bi si želeli nekatere stvari drugače obdelane, to nima dosti v sebi, saj ima vsak učitelj svojo pot. Drugi deli so izvečine obdelani tako, kakor pri drugih pisateljih.

Ker nimamo prilike za obsirno in nadrobno oceno in bi taka tudi ne zanimala bralca, omenjam le na kratko prednosti tega dela. Duh njegov je pravi cerkveni duh, kakoršen izhaja iz določb vatikanskega zbora in pa papeških izjav. Posebno temeljito obdeluje pisatelj nauk o cerkvi, in med tem naukom zlasti prvaštvo ali primat rimskega papeža. Tudi nauk o razmeri vere in pameti je dober in razgleden. Dokazi so obširni in temeljiti, vendar ne preveč obilni, da bi delali težavo pri učenju; razlage so jasne, razdelitve so pregledne. V obče smo našli, da je knjiga prav primerna za šolsko knjigo. Le nad eno stvarjo smo se izpottikali: nad metodo v dokazu o katoliški cerkvi, »demonstratio catholica«. Dokazovanje bi bilo mnogo ložje, razvidnejše, temeljitejše, zlasti pa konkretnejše, ko bi bil po dokazu o Kristusu pričel pisatelj takoj nauk o ustanovitvi cerkve, kakor je delal n. pr. Schwatz. Tako pa imajo bogoslovci dokaj težav, ko začno kar naravnost s tradicijo. Ne trdimo, da bi se ne dala ta metoda opravičiti ali da bi ne bila logična, toda težavna in manj uspešna je, kakor ona, ki se opira na cerkev. Ta nedostatnost se kaže zaporedoma v tem, da se sklicuje pisatelj na nezmotljivost sv. cerkve i. t. d., predno je kaj o nji govoril. Tudi nauk o svojstvih (proprietas) in znakih (notae) sv. cerkve je precej siten po pisateljevi metodi, a dal bi se obdelati prav prijetno in jasno, ko bi bila sestava nekoliko drugačna. Za sedaj bodi to dovolj! Ker učitelj pojasnjuje in razlaga učno knjigo, zato lahko pomaga učencem tudi v tem oziru. Zato le rečem: hvaležni so lahko učitelji in učenci na bogoslovnih učiliščih, da imajo rabno in zanesljivo knjigo za tako važni nauk fundamentalne teologije.

5. *Rituale parvum continens sacramentorum administrationem, infirmorum curam et benedictiones diversas ad sacerdotum curam animarum gerentium usum commodiorem ex rituali Romano excerptos.* Editio tertia. Ratisbonae. Sumptibus Fr. Pustet, MDCXCIII. 24°. Str. 216. Cena 72 kr.; v platnu 96 kr.; v usnju 1 gld. 20 kr. — V tej knjižici je skoro vse tisto, kar je tudi v našem domačem priročnem rituuvalu. V blagoslovih se nahajajo nekateri, ki so dandanes navadni, če tudi niso v rimskem rituuvalu.

6. *Die Willensfreiheit und ihre Gegner.* Von Dr. Constantin Gutberlet. Fulda. Druck und Verlag der Fuldaer Actiendruckerei. 1893. 8°. Str. 271. Cena 2 gld. 10 kr. — Čitatelj naj ne misli, da zato hvalim to knjigo, ker je ravno meni — zanimajočemu se za taka vprašanja — prav všeč. Zatrjujem lahko, da jo bode čital z veseljem in zanimanjem vsak zveden omikanec. Če nisi vedel poprej, zveš iz te knjige, da ima sloboda naše volje jako mnogo nasprotnikov. Pač ni težko prepričati se v vsakdanjem življenju, da se ta zmota čim dalje bolj širi. Saj prav ona tako lahko potolaži obteženo in obloženo vest z izgovorom: »Nisem mogel drugače, moral sem tako ravnati.« Pisatelj razklada najprej pojem slobode in slobodne volje; pri tem pojasnjuje napačne pojme. Prav zato,

ker mnogi ne razumejo, kaj je slobodna volja, upirajo se ji tako trdovratno. Kot pravi pojem slobodne volje podaje nam pisatelj to razlago, da je sloboda le sloboda izbiranja ali volitve, po kateri izbiramo izmed več časnih predmetov, bodisi enakih, bodisi neenakih, tako, da si volimo, katero se nam ljubi, da, celo večji in boljši predmet lahko zavržemo in se slabšega poprimemo. Potem citamo obsiren dokaz, nato pa raznovrstne ugovore. Prezanimivo je, kar nam podaje pisatelj iz *n r a v s t v e n e s t a t i s t i k e* (*Moralstatistik*); že zaradi tega poglavja samega je vredna knjiga, da jo katoliški omikaneec bere. Dalje govori o slobodi z antropološkega stališča, in v tem poglavju zlasti o hudodelcih, tako, da je to pravcato dušeslovje hudodelcev. Posebno močno napadajo slobodo zastopniki fizijološke psihologije (Wundt, Münsterberg, Ziehen), pa tudi mnogi spekulativni modroslovci jo tajé, kakor Schopenhauer, Rée, Paulsen, H. Höffding. Naposled se ozira pisatelj na slobodo še z mehanskega stališča, razklada pomen nagibov, poudarja zavest slobode in kaže, da stavek vzročnosti (*Causalitätssatz*) ne nasprotuje slobodi. — Kakor v drugih spisih, tako občudujemo tudi v tem ne samo temeljitost, ampak tudi posebno prostodušnost pisateljevo, s katero se ziblje na tem polju. In taki spisi imajo moč, da prepričajo nasprotnika. Če tudi je izšlo nekaj monografij, ki obdelujejo isto vprašanje, vendar nam ni znana nobena, ki bi se dala staviti poleg Gutherletove. Zato priporočamo to knjigo najtopleje zlasti dvomljivcem, pa tudi bogoslovcem.

7. *Gelobt sei Jesus Christus! Gebet- und Betrachtungsbuch für römisch-katholische Christen* von P. Joseph Schneider, Priester der Gesellschaft Jesu. Mit bischöfl. Approbation und Gutheissung der Oberen. Dritte Auflage. Regensburg. Verlag von Fr. Pustet. 32°. Str. 736. Cena 90 kr., vez. 1 gld. 20 kr. — Ker nam je ta knjiga prišla v roko, omenjamo jo kot dobro, obširno in rabno. Vsebina se ne razlikuje od drugih molitvenikov; le to poudarjamo, da je jako obilna in ima molitve za vse navadne, pa tudi redkejše prilike. Več povedati razven lepe oblike — se nam ne zdi potrebno.

8. *Das spanische Edelweiss*. Ein Gebet- und Betrachtungsbuch zu Ehren der heil. Theresia von Ludwig Gemming. Mit oberhirtlicher Approbation. Dritte verbesserte Auflage. Regensburg. Druck und Verlag von Friedrich Pustet. 1893. 32°. Str. 336. Cena 60 kr., v platno vez. 84 kr. Za častilce in častilke sv. Terezije prav ljuba knjižica. Zlasti premišljevalni del je ljubezniv in nam podaje življenje sv. Terezije v malih odlomkih. Črke so v tej knjižici večje nego v prejšnji, torej tudi za slabe oči.

9. *Ueber die Wahrheitsliebe*. Moraltheologische Abhandlungen von Dr. Fr. Koessing, Professor an der Universität zu Freiburg i. Br. Erste Abtheilung. Paderborn. Druck und Verlag von Ferdinand Schöningh. 1893. 8°. Str. 262. Cena 3 gld. — Predmet te knjige je res vreden in potreben, da se ga je lotil temeljit učenjak. Ne samo, da je resničnost izmed temeljnih krepostij, in da je zlasti imenitna v vzgoji: ta krepost ima poleg znanih praktičnih težav v našem življenju tudi teoretične v navoslovju. Zato pravi pisatelj, da spada ta tvarina med najtežavnejše.

Knjiga ima pet delov: V 1. obdeluje resnicoljubje ali boljše resničnost sploh; ozira se na govorjenje, s katerim naznanjamo svoje misli. Gledé na izpolnjevanje izrečene besede je resničnost — zvestoba (2). Na eni strani pri ljudeh je seveda resničnost, na drugi pa mora biti vera in za-

upanje (3). Da smo dolžni biti resnični, razkazuje 4. pogl., 5. pa obdeluje laž in težavno vprašanje o laži iz sile in za uslugo (mend. officiosum). Težava je posebno v tem, da mnogo pisateljev, starejših in novejših, dopušča laž v nekaterih okoliščinah. Naš pisatelj preiskuje natančno razne nazore in jih ocenjuje. Še važneje pa je, da se določijo meje pridržkom (restrictiones mentales) in dvoumnostim (amphibologiae). Drugi oddelek bode tudi imel še obilno tvarine. Zato bodemo še pozneje lahko izpregovorili nekatere stvari. Za sedaj pa na to knjigo jako opozarjamo nraoslovce in pedagoge in želimo, da bi vzbudila zanimanje, katerega je vredna.

10. **Das Buch der Psalmen** übersetzt von Dr. Joseph Franz von Allioli. Besonderer Abdruck aus dessen vom apostolischen Stuhl approbierter Bibelübersetzung, mit abgekürzten Anmerkungen und gegenüberstehendem Texte der Vulgata. Mit oberhirtlicher Genehmigung. Zweite Auflage. Regensburg. Verlag von Friedr. Pustet. 1893. 32°. Str. 516. Cena v platno vez. 96 kr. — O tej knjižici nam ni treba reči drugega, kakor da je prav priročna in pripravna za preišljevanje psalmov, za umevanje brevirja.

11. **Vergissmeinnicht**. Novene für die Armen Seelen von N. Leonardy, Rektor der katholischen deutschen Mission in Brüssel. Mit bischöfl. Approbation. Regensburg. Verlag von Friedr. Pustet. 1893. Str. 172. Cena v platno vez. 36 kr. — Mala molitvena knjižica v podporo dušam v vichah. Ima vse navadne molitve pa preišljevanje o vernih dušah.

12. **Die teleologische Naturphilosophie des Aristoteles** und ihre Bedeutung für die Gegenwart. Von Nikolaus Kaufmann, Kanonikus und Professor der Philosophie am Lyceum in Luzern. Zweite, vermehrte und verbesserte Auflage. (Geslo: μάλλον ὁἰεῖται τὸ ὀβ εὖεκα καὶ τὸ καλὸν ἐν τοῖς τῆς φύσεως ἔργοις ἢ ἐν τοῖς τῆς τέχνης. trist. de part. an. I, 1.) Paderborn. Verlag von Ferd. Schöningh. 1893. 8°. Str. 126. Cena 1 gld. 80 kr. — Ta knjiga razlaga in s tem tudi zagovarja Aristotelovo prirodno modroslovje. Aristotel govori mnogokrat o smotru ali namenu, ki je v prirodi, ni pa njegov nauk o tem predmetu skupen in celoten. Zaradi tega je sestavil naš pisatelj vse posamezne nauke v celoto. Ob enem kaže, kako imeniten in trden, kako obsiren, kako važen za spoznavanje prirode je ta nauk. Začeniši o metodi Aristotelovi v obče, kaže ta knjiga, kaj je Aristotel dobil in sprejel od svojih prednikov. Nauk o smotru seveda ni ločen od drugih metafizičnih naukov, ampak je ž njimi najtesneje združen. V vsakem bitju, zlasti pa v organskih bitjih je notranji ali immanentni smoter; pa tudi vsa bitja skupaj težé za smotrom, in ravno v tem je vesoljni red sveta. Najvišji in hkratni nadsvetni smoter vesoljstva je pa Bog. Red in smoter v vesoljstvu dokazujeta najlepše pa najtrdnjeje, da je nad svetom Bog, začetnik reda in vir smotra.

Knjiga je temeljita, pa vendar lahko umevna, nekako gorko in vneto pisana. V prvi izdaji je bila po vsebini in namenu nekoliko drugačna: dokazovala je, da je teleologija resnična. Ker pa obdeluje taisti predmet mnogo drugih del, opustil je pisatelj ta dokaz in razširil drugo tvarino. Prijateljem peripatetičnega modroslovja jo radi priporočamo.

Dr. Fr. L.